

T.C.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MUHASEBE VE FİNANSMAN ANABİLİM DALI

**MUHASEBE BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN UYGULAMA
EĞİTİMİNDE YAŞADIKLARI SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ:
BURDUR İLİ ÖRNEĞİ**

Gözde DİNCER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN: Dr. Öğr. Üyesi Uğur ÇİÇEK

BURDUR – 2019

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MUHASEBE VE FİNANSAL YÖNETİM ANABİLİM DALI

**MUHASEBE BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN UYGULAMA
EĞİTİMİNDE YAŞADIKLARI SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ:
BURDUR İLİ ÖRNEĞİ**

Gözde DİNCER
YÜKSEKLİSANS TEZİ

DANIŞMAN: Dr. Öğr. Üyesi Uğur ÇİÇEK

JÜRİ ÜYESİ: Doç. Dr. Osman AKIN

JÜRİ ÜYESİ: Dr. Öğr. Üyesi Sonay Zeki AYDIN

BURDUR – 2019

MAKÜ SOSYAL BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih ve sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 19/07/2019 tarihinde tez savunma sınavı yapılan 1630204005 no'lu Gözde DİNCER'in Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Uygulama Eğitiminde Yaşadıkları Sorunların Değerlendirilmesi: Burdur İli Örneği konulu tez çalışması Muhasebe ve Finansal Yönetim Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE

(TEZ DANIŞMANI) : Dr. Öğr. Üyesi Uğur ÇİÇEK

ÜYE

: Doç. Dr. Osman AKIN

ÜYE

: Dr. Öğr. Üyesi Sonay Zeki AYDIN

ONAY

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ETİK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Uygulama Eğitiminde Yaşadıkları Sorunların Değerlendirilmesi: Burdur İli Örneği” adlı çalışmanın, proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etik kurallarına uygun bir şekilde hazırlandığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

Gözde DINCER

Tarih ve İmza

06.08.2019

ÖN SÖZ

Öncelikle tez aşamasında bana yardımcı olan tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Uğur ÇİÇEK hocama anket analizinde yardımlarını esirgemeyen Kübra UĞUR'a ve çalışmam süresince stresimi sıkıntılarımı paylaştığım yakın arkadaşım Yasemin İlayda KOÇ'a ayrıca anketlerin uygulanmasında bana yardımcı olan Burdur Bucak ve Çavdır' da bulunan Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan müdür ve müdür yardımcılara,

Lisans ve yüksek lisans dönemimde bana her konuda yardımcı olan benden hiçbir zaman bilgisini esirgemeyen Doç. Dr. Osman AKIN hocama,

Bu zorlu tez sürecinde benden maddi manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen tez konusunda ümitsizliğe kapıldığımda benden daha çok onu aşacağımı düşünen her zaman destekçim olan anneme ve Mehmet KILINÇDEMİR'e yanımda oldukları için teşekkürü borç bilirim.

Gözde DİNCER

Burdur, 2019

(DİNCER Gözde, Muhasebe Bölümü ğrencilerinin Uygulama Eğitiminde Yaşadıkları Sorunların Değerlendirilmesi: Burdur İli rneği, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2019)

ÖZET

İş dünyasında en çok ihtiyaç duyulan iş gücü alanlarından biride muhasebe mesleği olduğu söylenbilir. Günümüzde bu mesleğin personel ihtiyacının büyük bir bölümünü muhasebe eğitimi almış öğrencilerden karşılanmaktadır. Muhasebe mesleği ise güncel bilgilere ve uygulamaya dayanan bir meslek olarak görülmektedir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde üç yıllık bir teorik eğitimin ardından, son sınıfta 2 gün okulda teorik eğitim ve 3 gün işletmelerde uygulama eğitimi şeklinde devam eden bir süreçtir.

Bu araştırmada, muhasebe eğitiminin içeriği ve uygulama eğitiminde yaşanan sorunların değerlendirilmesi için Burdur merkez Bucak ve avdır ilçelerinde bulunan Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde uygulama eğitimi yapmakta olan 134 öğrenciye anket çalışması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uygulama Eğitimi, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Muhasebe Eğitimi.

(DINCER Gözde, Evaluation of the Problems of Accounting Department Students in Practice Education: The Case of Burdur Province Master Thesis, Burdur, 2019)

ABSTRACT

It can be said that accounting profession is one of the most needed labor fields in the business world. Today, most of the personnel needs of this profession are met by students who have received accounting education. The accounting profession is seen as a profession based on current knowledge and practice. Following a three-year theoretical education in Vocational and Technical Anatolian High Schools, it is a process that lasts for 2 days in the last year in the form of theoretical education in the school and 3 days in the business practice training.

In this study, 134 students who are practicing in Vocational and Technical Anatolian High Schools located in Bucak and Çavdır districts of Burdur have been surveyed in order to evaluate the content of accounting education and problems in practice education.

Key Words: Practice Training, Vocational and Technical Anatolian High Schools, Accounting Education.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ONAY FORMU	i
ETİK BEYANI	Error! Bookmark not defined.
ÖN SÖZ	iii
ÖZET	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
KISALTMALAR	xii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM	3
MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM VE MUHASEBE EĞİTİMİ	3
1.1. Mesleki ve Teknik Eğitim	3
1.1.1 Mesleki ve Teknik Eğitimin Amacı.....	3
1.1.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeri ve Önemi	3
1.1.3. Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihi Gelişim Süreci	4
1.1.4. Türkiye’de Mesleki Eğitim	5
1.1.4.1. Erasmus+ Leonardo Da Vinci Programları	6
1.1.4.2. Mesleki Eğitim Merkezleri.....	6
1.1.4.3. Halk Eğitim Merkezleri.....	7
1.1.5. Mesleki Eğitim Projeleri	8
1.2. Muhasebe Eğitimi	9
1.2.1. Muhasebe Eğitiminin Amacı ve Önemi.....	10
1.2.2. Muhasebe Eğitiminin Unsurları	11

1.2.3.	Muhasebe Eğitiminin Hedefi ve İçeriği	12
1.2.4.	Türkiye’de Muhasebe Eğitimi	14
1.2.4.1.	Muhasebe Eğitiminin Gelişim Süreci	14
1.2.4.2.	Muhasebe Eğitiminin Yapısı.....	15
1.2.4.3.	Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi.....	16
1.2.4.3.1.	Örgün Eğitim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi.....	16
2.	BÖLÜM	19
	MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE UYGULAMA EĞİTİMİ..	19
2.1.	Uygulama Eğitimi.....	19
2.1.1.	Uygulama Eğitiminin Amacı	19
2.1.2.	Uygulama Eğitiminin Süresi	20
2.1.3.	İşletmelerin Uygulama Eğitimi Yaptırma Zorunluluğu.....	20
2.1.4.	Uygulama Eğitiminde Ücret Esasları.....	21
2.1.5.	Uygulama Eğitimi Sosyal Güvenlik Esasları.....	22
2.1.6.	Uygulama Eğitiminde İzin	22
2.1.7.	Uygulama Eğitiminde Devam Zorunluluğu.....	22
2.1.8.	Uygulama Eğitimi Yapılacak İşletmelerin Tespiti.....	23
2.1.9.	Yıl Sonu Uygulama Sınavı	24
2.1.10.	İş Dosyası ve Değerlendirilmesi	24
2.2.	Uygulama Eğitiminde Görev ve Sorumluluklar	24
2.2.1.	İşletmenin Görev ve Sorumlulukları	25
2.2.2.	Eğitici Personel Veya Usta Öğretici Görev Ve Sorumlulukları.....	26
	Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 198. Maddesine göre; eğitici personelin veya usta öğreticinin görev ve sorumlulukları şu şekilde sıralanmaktadır;	26
2.2.3.	Müdürün Görev Yetki Ve Sorumlulukları	26

2.2.4. Koordinatör Öğretmenlerin Görev Ve Sorumlulukları	27
3. BÖLÜM	29
MUHASEBE BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN UYGULAMA EĞİTİMİNDE YAŞADIKLARI SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ	29
3.1. Araştırmanın Metodolojisi	29
3.1.1. Araştırmanın Amacı	29
3.1.2. Araştırmanın Önemi	30
3.1.3. Araştırmanın Kapsamı	30
3.1.4. Araştırmanın Yöntemi	30
3.2. Literatür Araştırması	31
3.3. Araştırmanın Bulguları	34
3.3.1. Veri Hazırlama	34
3.3.2. Katılımcıların Demografik Bulguları	38
SONUÇ VE ÖNERİLER	58
KAYNAKÇA	61
EKLER	68
EK1: Etik Kurul Onay Belgesi	68
EK2: Anket İzin Dilekçesi	69
Ek 3: Anket	72
ÖZGEÇMİŞ	77

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1: Çalışan Sayısına Göre Devlet Katkısı Tutarları	22
Tablo 2: Güvenilirlik Tablosu.....	34
Tablo 3: Güvenirlik Analizi	35
Tablo 4: Kolmogorov-Smirnov Test Sonuçları.....	35
Tablo 5: Tanımlayıcı İstatistikler Tablosu	36
Tablo 6: Öğrencilerin Demografik Özellikleri (N:134).....	38
Tablo 7: Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme İle Eğitim Dışı İşler Yapma İlişkinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları.....	40
Tablo 8 :Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme İle Gelişim Tablosundaki Bilgilerin Öğrenciye Aktarılma İlişkisinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları.....	41
Tablo 9: Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme İle İş Teklifi Alma İlişkisinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları.....	42
Tablo 10: Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme İle Usta Öğreticinin Yaptığı Uygulamaları Değerlendirme İlişkisinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları.....	44
Tablo 11: MTAL'sini Tercih Sebebi İle MTAL'sinden Mezun Olmanın İş Bulmada Fayda Sağlama İlişkisinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları	45
Tablo 12: Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme İle Eğitim Birimi Oluşturulma İlişkisinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları.....	46
Tablo 13: İşletmede Çalışan Personel Sayısı İle İşletmenin Maaşları Ödeme Durumuna İlişkin Çapraz Tablo Sonuçları	47
Tablo 14: İşletmede Sürekli Olarak Aynı İşleri Yapmaları İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi.....	50
Tablo 15: Uygulama Eğitimindeki Usta Öğreticinin Bilgi Ve Becerileri Aktarmada Yeterlilik Düzeyi İle Cinsiyet Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi.....	51

Tablo 16: Öğrencilerin Okuldaki Derslere Olan İlgisinin Azalması İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi	52
Tablo 17: Koordinatör Öğretmenin Öğrenciyle Görüşme Düzeyleri İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi	52
Tablo 18: Öğrencilerin Uygulama Eğitiminde Aldıkları Puanların Başarılarını Yansıtması İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi	53
Tablo 19: Ders Kitaplarının Uygulama İle Uyuşması İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi	54
Tablo 20: Uygulama Eğitiminin Çalışma Hayatına Hazırlaması İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi	55
Tablo 21: Hipotez Kabul/Red Tablosu	56

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Normal Q-Q Plot Of Ölçeği	36
---	----

KISALTMALAR

AB:	Avrupa Birliği
AÜ:	Asgari Ücret
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
MEGEP:	Mesleki Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
YKS:	Yükseköğretim Kurumları Sınavı
METEM:	Mesleki ve Teknik Eğitim Modernizasyonu
MVET:	Mesleki Eğitim ve Öğretimin Modernizasyonu Projesi
IMEP:	İstihdam İçin Mesleki Eğitim Projesi
MESGEP:	Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Projesi
SPSS:	Statistic Package for the Social Sciences- Sosyal Bilimler İçin İstatistiksel Paket
SGK:	Sosyal Güvenlik Kurumu
İŞKUR:	Türkiye İş Kurumu
SYDV:	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
KPSS:	Kamu Personeli Seçme Sınavı
AGİ:	Asgari Geçim İndirimi
IFAC:	Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu
KİT:	Kamu İktisadi Teşekkülleri
TÜRMOB:	Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
MTAL:	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
ÇPAL:	Çok Programlı Anadolu Lisesi
MAÖL:	Mesleki Açık Öğretim Lisesi
ÇPL:	Çok Programlı Lisesi

TSO: Ticaret ve Sanayi Odası

GİRİŞ

İş hayatında muhasebe mesleğine çoğunlukla ara eleman yetiştiren eğitim kurumlarının başında Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri gelmektedir. Ülkemizde ilk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Ticaret Okulu adı ile 1883 yılında kurulmuştur. Daha sonra zamanla değişerek günümüzdeki halini almıştır. Günümüzde Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerindeki eğitimin süresi 4 yıl olarak belirlenmiştir. İlköğretimi başarıyla tamamlayan, 19 yaşına girmemiş olan herkes Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde eğitim görme hakkına sahip olduğu söylenebilir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin misyonu, piyasaya alanlarıyla alakalı vasıflı eleman yetiştirmektir. Bu liseler bir saha lisesi olduğundan dolayı öğrencilerin amacı, üniversite eğitimine hazırlıktan daha çok, liseyi bitirip iş hayatına atılmayı düşünen öğrencilerden oluşmaktadır. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde birinci sınıftan sonra kültür derslerinden çok meslek derslerine ağırlık verilmektedir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin ilk yılında bütün liselerde olduğu gibi ortak dersler gösterilmektedir. 2. ve 3. sınıflarda çoğunlukla meslek dersleri verilmektedir ve son sınıfta öğrenciler iki gün okulda eğitim alırlarken, 3 gün işyerlerinde uygulama eğitimi almaktadırlar. Uygulama eğitimi ile öğrenciler, üç yıl boyunca okulda aldıkları teorik eğitimi uygulamaya geçirme ve okul bitmeden iş hayatını görme fırsatı yakalamaktadırlar.

Öğrencilerin işletmelerde gördükleri eğitim **uygulama eğitimi** olarak adlandırılmaktadır. Uygulama eğitiminin kapsamı 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile bu kanuna dayanarak çıkartılan Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinde ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Öğrencilerin uygulama eğitimi yapacakları yerlerin nitelikleri, şartları, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilere ödenecek ücret, öğrencilerin eğitimi ve denetimi için görevlendirilecek koordinatör öğretmenin, müdür yardımcısının, usta öğreticinin görev ve sorumlulukları bu kanun ve yönetmelikte açıkça ifade edilmektedir.

Uygulama eğitimi aşamasındaki öğrenciler; koordinatör öğretmenlerin bazı uygulama eğitim yerlerindeki öğrencileri sıkı denetlemedikleri, okulda verilen teorik eğitim ile uygulama eğitimi arasındaki bütünlüğün olmadığı, okuldaki verilen ders kitaplarının içeriğinin yetersizliği, uygulama eğitimi karşılığında verilen ücretin yetersizliği, uygulama eğitiminin zamanından memnuniyetsizliğin olduğu, öğrencilere alanları dışında başka işler yaptırdıkları türünden birçok sorunlar yaşamaktadırlar.

Bu çalışma toplam 3 bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın 1. bölümünde; Mesleki ve Teknik eğitim; tarihsel gelişim süreci, amacı, yeri ve öneminden bahsedilerek genel bir çerçeve çizilmekte, Türkiye’de ki mesleki eğitim, mesleki eğitim projelerine değinilmekte muhasebe eğitimi; amaçları, önemi unsurları, hedefi ve içeriği, Türkiye’de ki muhasebe eğitimi hakkında bilgiler verilmektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünde; Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerindeki eğitimin son aşaması olan uygulama eğitimi konusunda, uygulamanın amacı, sözleşme içeriği, uygulama eğitiminde süre, uygulama eğitimi yaptıracak işletmelerin zorunlulukları, ücret esasları, sosyal güvenlik esasları, izin, devam zorunluluğu, uygulama eğitimi yapılacak işletmelerin tespiti, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin başarısının değerlendirilmesi, yıl sonu uygulama sınavı, iş dosyası tutma ve değerlendirilmesi, uygulama eğitiminde görev alacak personelin görev ve sorumlulukları hakkında bilgi verilmektedir. Kısacası işletmedeki uygulama eğitimi hakkında bilgiler sunulmuştur.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümde ise, araştırmanın metodolojisi, amacı, önemi, kapsamı ve yöntemine değinilmiş, araştırmanın bulguları kısmında anket verilerinin analizi sonucunda elde edilen demografik bulgular, çapraz tablo analizleri, araştırmanın hipotezlerine ilişkin bulgular, ve t- testi sonuçları yer almaktadır. Son olarak sonuç ve değerlendirme kısmında araştırmanın bulgularına dair değerlendirmeler yapılarak çalışma sonlandırılmıştır.

1. BÖLÜM

MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM VE MUHASEBE EĞİTİMİ

1.1. Mesleki ve Teknik Eğitim

İnsanların yaşamlarını devam ettirebilmeleri meslek hayatlarında başarılı olmaları ile doğru orantılıdır. Her insan, yaptığı meslek sayesinde toplumsal büyümeye katkı sağlamaktadır. Toplumlar mesleki gelişime önem vererek ayakta kaldıkları söylenebilir (Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi, 2003: 1).

Mesleki ve teknik eğitim; ülkenin temel iktisadi yapısını güçlendiren, işsizliği minimum seviyeye indirerek üretimin zor duruma girmesini engelleyen bir eğitim serüveni olarak da tanımlanmaktadır (Akbulut vd., 2014: 74).

1.1.1 Mesleki ve Teknik Eğitimin Amacı

Günümüzde ülkelerin kalkınmasını etkileyen unsurların başında sahip oldukları vasıflı insan gücü gelmektedir. Bu vasıflı insanları yetiştirmek Mesleki ve Teknik Eğitimin en mühim hedeflerinden biri olduğu söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitimin başlıca amacı, kişilere iyi iş olanakları yaratmak, bu işte kendini geliştirmesi ve iyi bir yol izleyebilmeleri için gerekli olan temel becerileri kazandırmaktadır

Mesleki ve Teknik Eğitim, günümüz piyasasındaki rekabet ortamında ülkelerin sahip oldukları genç nüfusu ülke ekonomisine katkıda bulunacak şekilde ve yetiştirilmesine olanak sağlamaktadır (Sezgin, 1994: 1).

1.1.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeri ve Önemi

Gelişen bilim ve teknolojiyle beraber vasıflı insan gücüne olan ihtiyaç da giderek artmaktadır. Ekonomi ve teknolojinin gelişmesiyle beraber bu sistem içerisinde yer alacak insan gücünün de geliştirilmesi önem arz etmekte olduğu söylenebilir. Bu

sebeple mesleki ve teknik eğitim sisteminde yer alan kişilere de önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir (Yörük vd., 2002: 308).

Mesleki ve teknik eğitime hız verilmesi ve ekonomik gelişmenin sağlanması amacıyla devlete düşen ödevler ile birlikte özel kuruluşların da eğitime katkıda bulunması gerekmektedir. Mesleki ve teknik eğitim almış öğrenci, sektördeki vasıflı eleman sıkıntısını ortadan kalkmasında büyük rol oynamaktadır (<https://musiad.org.tr>).

Geleneksel üretim yaklaşımlarında, üretimin sadece bir unsuru olarak görülen ve gerektiğinde maliyetleri düşürme aracı olarak kullanılan vasıfsız insan gücünün yerini, rantabilite artışının temel unsuru olarak görülmeye başlanan vasıflı insan gücü almaya başlamıştır (İşler, 2012: 127). Çalışma hayatındaki değişiklikler ve yeni bilgilerin ortaya çıkması, bu teknoloji ve bilgileri kullanabilen eğitilmiş iş gücünün önemini arttırmıştır. Sanayileşmenin, ticaretin ve ekonominin gelişmesi, vasıflı iş gücü ihtiyacını ortaya çıkartmaktadır (Süer, 2007: 1).

1.1.3. Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihi Gelişim Süreci

Endüstriden önceki topluluklarda mesleki eğitim teorik bir eğitimin tersine çırak usta ilişkisi ile ilerleyen bir yapı olduğu görülmektedir. Türk tarihinde 18. Yüzyıl'a kadar mesleki eğitimde geleneksel temellere dayanan bu sistem, Selçuklu devleti zamanında Ahilik, Osmanlı imparatorluğu zamanında ise Gedik ve Lonca teşkilatları tarafından sürdürülmüştür.

Ahilik, Osmanlı Devleti'nin ilk senelerinde aktif olmuş en önemli yaygın eğitim kuruluşudur. Bir başka ifadeyle ahilik, 18. asırdan 20. asra kadar Anadolu'daki esnaf ve sanatkâr topluluğuna verilen addır. Ahilik teşkilatında piri ve ahi olarak adlandırılan öğreticiler bulunmaktadır. Bu öğreticiler, teşkilata dahil olan öğrencilere okuma-yazma, temizlik, dinin esasları, terbiye, kurumun düzeni ve geleceği hakkında bilgiler vermektedirler. Ahilikte ustalık dereceleri ve bu dereceleri kazanmanın yöntemleri belirtilmektedir. Söz konusu olan tahsil dereceleri, üstatlar üstadı, üstat, kalfa ve çırak şeklinde büyük mertebeden küçüğe doğru sıralanmaktadır. 17. yüzyılın ilk yıllarından beri Osmanlı'da ortaya çıkan sosyoekonomik sıkıntılar ahi teşkilatlarının güçsüzleşmesine neden olmuş, devletin piyasaya aşırı müdahalesi, asker ve çiftçilere

tanınan esnaflık imtiyazları, bir tarafta ise iç piyasada ucuz yabancı ürün ve malların artması, boyunduruk altında bırakılan Ahilik sistemi etkisini yitirmiş ve lonca devri başlamıştır (Bay, 2010: 21).

Lonca teşkilatı ise, tüccar ve sanatkârları karşılıklı olarak korumak için geliştirilen kuruluşlardır. Lonca teşkilatının iki temel amacı bulunmaktadır bunlardan birincisi ustalar arasında adaleti sağlamak, bir diğer amaç ise ekonomik kalkınmaya katkı sağlamaktır. Bu kuruluşlar günümüzdeki sendikalar veya işveren kuruluşlarına benzetilmektedir. Ortaçağda çalışanlara tek iş kolu üzerinde çalışma olanağı sağlayan bu teşkilatlar üretimin yanı sıra sosyal yardım, ahlaki ve dini, konularda da hizmet verdikleri görülmektedir. Osmanlı imparatorluğu zamanında uygulanan teknikler el becerisine dayanmakta olduğu söylenebilir. Daha sonra cumhuriyetin ilk senelerinde eğitim en mühim konulardan biri olmakla beraber, savaşlar ve çeşitli iktisadi problemler nedeniyle mesleki ve teknik eğitim sadece iktisadi büyüme ve gelişmeye paralel olarak ele alınmıştır (Alkan vd., 2001:60).

1.1.4. Türkiye’de Mesleki Eğitim

AB adaylık sürecinde olan ülkemizin piyasada yer alan diğer ülkeler ile yarışabilmesi için en mühim kaynak ülkemizin genç nüfusunu etkin olarak kullanmakta olduğu söylenebilir. Avrupa ülkeleri arasında ihracatın artırılması ve çalışacak nüfusun nitelikli iş gücüne sahip olması, iş ve hizmet sektörlerinde çalışanların eğitim düzeylerinin kaliteli olması amacı ile eğitim sistemimizde yeni değişiklikler yapılması mecburi hale gelmiştir (Çelik, 2012: 74).

Ülkemizde meslek eğitimi, lise döneminde başlamakta olup, meslek yüksekokulları ve lisans eğitimine kadar devam etmektedir (Çakır, 2014: 42). Ülkemizde meslek eğitim uygulamaları örgün ve yaygın eğitim olarak ikiye ayrılmaktadır. Yaygın eğitim merkezlerindeki mesleki eğitim; Erasmus + Leonardo da Vinci programları, Mesleki eğitim merkezleri, Halk eğitim merkezleri gibi kurum ve kuruluşlarda verilmektedir (<http://mtegm.gov.tr>).

1.1.4.1.Erasmus+ Leonardo Da Vinci Programları

AB Komisyonu tarafından 2007-2013 yıllarını içine alan dönemde programın ismi Leonardo Da Vinci olarak isimlendirilmiştir. Hayat boyu öğrenme programı ile 2014 yılından itibaren Erasmus+ ibaresi de eklenmesi kararlaştırılmıştır. Bu program ile genç nüfusun daha fazla eğitim ve spor faaliyetlerinde de yer alması amaçlanmıştır. Program, içeriğinde belirlenmiş olan amaçlara ulaşmak için daha etkili araçlar bulundurmaya hedeflemektedir (<http://www.ua.gov.tr>).

AB'ye üye ve aday olma sürecinde kendini geliştiren ülkeler Leonardo programı ile kültürel etkileşimi hedeflemektedirler. Bu çalışmanın kapsamında, Avrupa'daki mesleki eğitim alanında yapılan yenilikleri takip edilecek ve gençler bu fırsatla mesleki anlamda kendilerini geliştireceklerdir. Son olarak ise Türkiye'de mesleki eğitim yenilenerek geliştirilmesi ile eğitime katkı sağlayacaktır. Desteklenecek konular ise aşağıda sıralanmaktadır; (Şencan, 2008: 17).

- ❖ Hareketlilik projeleri,
- ❖ Pilot projeler,
- ❖ Ülkeler arası ağ şebekeleri kurma projeleri,
- ❖ Referans kaynakları,
- ❖ Dil yeterlilikleri olarak sıralanabilir

AB projeleri uluslararası kültür ve bilgi paylaşımını amaçlamıştır. Aday ve adaylık sürecinde olan ülkeler bu fonlardan ayrılan kaynaklar yardımıyla, özellikle meslekleri yerinde öğrenip uygulama imkânı bulmuşlardır.

1.1.4.2.Mesleki Eğitim Merkezleri

Mesleki eğitim merkezleri, çıraklık eğitim modellerinin hayata geçirildiği mesleki eğitim kurumlarıdır. Farklı sebeplerden ötürü örgün eğitimi bırakan yada başlayamayan öğrenciler burada çırak usta modelini birebir uygulayarak öğrenmektedirler. Kazandırılan meslekleri daha güzel şartlar altında sürdürebilmek ve öğrenmek için 600'e yakın mesleki eğitim merkezi faaliyet göstermektedir.

Öğrencilerin mesleki eğitim merkezlerinden çıraklık, ustalık ve kalfalık belgelerini alabilmeleri için belirli saat ve kredi karşılığında sorumlu oldukları derslerden geçmeleri gerekmektedir. Bu derslerden geçmeleri halinde belge almayı hak etmiş olmaktadırlar. Mesleki eğitim merkezlerinde birçok alanda eğitim imkanı sağlanmaktadır. Ayrıca katılımcılara sorumlu oldukları derslerden geçmeleri halinde ‘işyeri açma belgesi’ alma imkanı da sunulmaktadır (Şencan, 2008: 15).

1.1.4.3.Halk Eğitim Merkezleri

Günümüzde halk eğitim merkezleri bireylerin yaş, gelir ve cinsiyet gibi özelliklerine bakılmadan, bireylerin istekleri göz önüne alınarak açılan kursların verildiği kurumlardır. Türkiye genelinde 900’ü aşkın merkez bulunmaktadır. Açılan kurslarda yaklaşık olarak 40.000’e yakın kursiyer bulunmaktadır (<http://hem.meb.k12.tr>).

Yaygın eğitim sisteminin büyük çoğunluğu halk eğitim merkezi tarafından verilmektedir. Kaza ve vilayetlerde Milli Eğitim müdür yardımcılarına bağlı olarak eğitim faaliyetlerini sürdürmektedirler. Halk eğitim merkezlerinde kurslar 4 başlık altında toplanmaktadır (Şencan, 2008: 18).

Mesleki Teknik Kurslar

Mesleki teknik kurslar 2 kademe olarak yapılmaktadır. Birincisi Meslek kazandırma diğeri Beceri geliştirme faaliyetleridir..

Meslek Kazandırma: Meslek sahibi olanlara yenilikler katmak, işletmelerin gereksinim duyduğu kalifiyeli çalışan ihtiyacını gidermek amacı ile düzenlenmektedir.

Beceri Geliştirme: Mesleki ve Teknik eğitim görme olanağı bulunmayan bireylerin piyasadaki işletmelere girmelerini sağlamak, , tüketen konumundan üreten konuma getirmek mesleğe hazırlamak amacıyla açılan kurslardır.

Sosyokültürel Kurslar

Kursa katılan bireylerin sosyokültürel açıdan kendilerini geliştirmeleri amacıyla, okuma yazması olmayanlara okuma yazma öğretmek, bilgi becerilerini arttırmak amacıyla düzenlenmektedir.

Kurs dışı Eğitsel Etkinlikler

Kişilerin sanatsal ve kültürel yeteneklerini ortaya çıkarmak, kültürel varlıklarımızı tanıtmak, genç nesillere aktarılmasını sağlamak, bilinç oluşturmak, kültüre etkinliklerin yok olmaması için yapılan faaliyetlerdir. Halk eğitim merkezlerinde bölge halkı için fuar, yarışma, sergi, panayır, toplantı gibi faaliyetler düzenlenmektedir. Bu bağlamda verilen eğitimlerin daha fazla kişilere ulaşması önem arz etmektedir.

Eğitsel Kollar

Halk eğitim merkezlerindeki sosyal ve kültürel etkinliklerin verimliliğini artıracak bilgi ve becerisinden yararlanılacak gönüllü kişilerden eğitsel kollar oluşturulmaktadır. Bunlar halk oyunları, tiyatro, müzik, bale vb.

(<http://hem.meb.k12.tr>).

1.1.5. Mesleki Eğitim Projeleri

Türkiye’de mesleki eğitim projeleri Avrupa Birliği tarafından verilen hibeler ile projelere destek çıkılmaya çalışılmaktadır. Bu projelerden birincisi Mesleki ve Teknik Eğitim Modernizasyonu diğeri Mesleki Eğitim ve Öğretimi Güçlendirme Projesi projesinden oluşmaktadır.

Mesleki ve Teknik Eğitim Modernizasyonu Projesi (METEM) ile belli zamanlarda yapılmakta olan kalkınma planlarında mesleki yeterlilik ve gelişmelerin sıkça üzerinde durulmaktadır. Diğeri kalkınma planlarında da olduğu gibi beş yıllık kalkınma planlarından sekizincisinde mesleki eğitimin hedef plan ve politikalarına da değinilmiştir. Farklı zamanlarda yapılmakta olan milli eğitim şuralarında mesleki eğitimin yeniden gözden geçirilmesi ve kaynakların iyi bir şekilde kullanılması için kararlar alınmıştır.

Mesleki Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) AB ve Sosyal ortakların çalışması ile ortaya çıkarılmıştır. Hızla gelişmekte olan dünyada refah düzeyine ulaşmak için mesleki anlamda birçok modernizasyonun hayata geçirilmesinin gerekli olduğu söylenebilir. Bundan dolayı yeni iş fırsatları, vasıflı insan gücüne olan ihtiyaçta giderek artmaktadır. Ortaya çıkan bu gelişim süreci mesleki eğitimin önemini daha çok ortaya koymaktadır (<http://megep.meb.gov.tr>).

Bu projelerden başka farklı projeler de bulunmaktadır;

- ❖ Mesleki Eğitim ve Öğretimin Modernizasyonu Projesi (MVET) ile birlikte eğitim programının haricinde öğretmenlerin bilgi düzeyleri gözden geçirilmiştir. Bu durumda öğrenci merkezli sistem tasarlanarak modüler eğitim geliştirilmiştir.
- ❖ İstihdam İçin Mesleki Eğitim Projesi (IMEP) ile yeni olanaklar geliştirerek işsizliği minimum seviyeye indirmek amaçlanmıştır. Bu sebeple ülkemizde istihdamı artırmak için işletmeler ve eğitim müesseseleri ile birlikte kararlar vererek iş birliği içinde olma kararı vermişlerdir (<http://statik.iskur.gov.tr>).
- ❖ Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Projesi (MESGEP) ile özel kabiliyet sahibi olan kişilerin ilgi alanlarında destekler verilerek mesleki gelişmelerinin daha iyi konuma getirilmesi hedeflenmiştir. Bu projenin bir diğer amacı ise dezavantajlı kişilerin toplum içinde yer alabilmesi ve günlük gereksinimlerini karşılayabilecek seviyeye gelmeleridir (<http://mtegm.gov.tr>).

1.2. Muhasebe Eğitimi

Eski dönemde ilk muhasebe kayıtlarından esinlenerek, Encyclopedie Diderot muhasebeyi şu şekilde açıklanmıştır; “Mal ve paranın deftere işlenmesi ve onların hesabının tutulması’dır (Sözbilir, 2000: 26).

Muhasebe işletme hareketlerinin denetlenmesini gerekli kılmak, ileriye yönelik işletme hareketlerini planlamak ve işletme dışı ve içindekilere işletmeyle ilgili etkili kararlar verilmesine yönelik finansal olaylarla ilgili bilgilerin bir araya getirilmesi ve nakledilmesi işlemi olarak da ifade edilebilmektedir (Ataman, 2003: 10).

Başka bir ifade ile muhasebe, işletmelerin varlık ve kaynakları (borçları ve sermayesi) üzerinde değişiklik gösteren ve parayla ifade edilebilen finansal boyuttaki işlemlere ait bilgileri; kaydetmek, sınıflandırmak, özetlemek, analiz etmek ve yorumlamak kaydıyla ilgili şahıslara ve işletmelere raporlar şeklinde ibraz eden bir sistemdir (Al, 2014: 97).

Muhasebe eğitimi ise, işletme için yararlı bilgilerin bir araya getirilmesi, kayıtlara geçirilmesi, doğruluğunun kontrol edilmesi, raporlar şeklinde özetlenmesi ve özet halinde sunulan verilerin karar verme sürecinde ne şekilde kullanılacağı konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi ve bu bilgilerin uygulamaya geçirilme süreci olarak tanımlanabilir.

Muhasebe eğitimini başka bir şekilde açıklayacak olursak kişiye, mesleğin gerekli kıldığı bilgi ve beceriye sahip olunmasını hedefleyen mesleki bir eğitim olarak görülmektedir (Orhan ve Tazegül, 2012: 49).

1.2.1. Muhasebe Eğitiminin Amacı ve Önemi

Muhasebe eğitiminin amacı, öğrenciye muhasebenin temel kavram ve prensiplerini edindirmek; öğrenciler tarafından bilginin meydana getirilmesi, ölçülmesi ve en önemlisi analizi yapılarak karar vermede kullanılmasıdır (Zaif, 2002: 54).

Muhasebe eğitiminin esas amacı; finansal bilgileri kullanacak ilgili kişi ya da kurumlara, doğru ve güvenilir muhasebe bilgilerinin nasıl sunulmasının icap ettiği hususunda öğrenciyi eğiterek uygulamalarını buna göre yönlendirmektir (Sayın, 2005: 90).

Öğrencilere kendi kendilerine öğrenmelerini öğretmek de muhasebe eğitiminin amaçları içerisinde yer almaktadır. Öğrencilerin ezber yapmaması derste aktif rol alması sağlanmalıdır. Dolayısıyla muhasebe eğitiminde uygulamaların tek yönlü bilgi transferi biçiminde gerçekleşmesi engellenerek ezberci eğitimden öğrenme esaslı eğitime geçiş tercih edilmelidir. Bu amaca erişebilmek için öğrencilere, daha etkin biçimde öğrenmelerine yardım edecek beceriler edindirilmeli ve hayatları süresince öğrenmelerini devam ettirmelerinde yardımcı olunmalıdır (Hatunoğlu, 2006: 192).

Verilecek eğitimde öncelikle öğrencilere muhasebe sistemi tanıtılmalı, öğrenciler bilgileri bir sistem içinde bir araya getirebilmelidir (Zaif, 2002: 2).

Muhasebe eğitimine ilişkin hedeflere erişebilmek için, öğrencinin muhasebe teorisi ile ilgili bilgilere ilave olarak uygulamaya ilişkin bilgilere de sahip olması gerekmektedir (Aytemir, 2013: 11). Etkinlik ve verimlilik düzeyi yüksek bir muhasebe eğitiminde “teori-uygulama” uyumu bir hayli önem taşımaktadır. Çünkü muhasebenin “işletmenin dili” şeklinde ifade edilmesinin bir sebebi de hem teori hem uygulama açısından işletmelerin verecekleri kararlarda aktif rol almasıdır. Bu sebeple muhasebe eğitimi almış bir öğrenci, bahsi geçen eğitimin öğretimi basamağında edindiği temel bilgilerin, dış dünya ile bağlantısını kurabilmelidir.

İstenilen nitelikte bir muhasebe eğitim sürecinden geçmiş bir öğrencinin; en uygun teori-uygulama bilgisinin yanında, kültürel ve toplumsal değerlere sahip, kanunlara saygı gösteren, mesleki ahlak kurallarını bilen ve uygulamaya geçirebilen bir kişiliği bünyesinde barındırması gerekmektedir (Kaya, 2004: 202).

1.2.2. Muhasebe Eğitiminin Unsurları

Herhangi bir eğitim modelinde yer alan, öğrenci eğitici ve eğitim programı, o eğitim modelini şekillendiren unsurları bir araya getirmektedir.

Öğrenci

Eğitimin en önemli unsuru olan öğrencinin, eğitime ihtiyacı bulunmaktadır ve bu ihtiyacını gidermek için yaygın ve örgün eğitim kurumlarına gitmektedirler. Okulda yapılan tüm öğretim faaliyetleri öğrenciler için yapılmaktadır (Büyükkaragöz vd., 1999: 32). Eğitimde kaliteli bir ürün ve süreç için önce sisteme dahil edilen 'girdi'lerin kalitesine yani, öğrencilerin o aşama için hazır bulunurluk ve olgunluk seviyesini göz önünde bulundurmak atılacak olan adımlara yön vermektedir. Eğitim sürecinde her öğrenci birer bireydir. Farklı çevrelerden gelen değişik kişiliklere sahip olan ve öğrencilerin olayları algılaması ve olayları açıklama biçimi birbirinden farklılık göstermektedir. Bu farklılıkları öğrencilerin yaşantıları, öğrenme biçimleri, ilgileri, geçmişteki yetenekleri vb. birçok özelliğinden kaynaklanmaktadır (Ataünal ve Aydoğan, 2003: 130).

Öğretmen

Öğretmenler sınıf ve okul ortamını öğrenciler için daha zevkli ve elverişli bir hale getiren, değişik öğretim teknik ve yöntemlerden faydalanarak dersleri daha iyi öğrenmeleri için ortamı organize eden, öğrencilerin bu serüvenin içine dahil olmaları yönünde yol gösteren kişidir (Demirel, 2007: 198).

Mesleki alanda ilerlemede çağdaş öğretmen, özlük haklarını ve sorumluluklarını, mesleği ile alakalı kanun, tüzük ve yönetmelikleri bilgi toplumu içindeki konumunu ve önemini bilmelidirler. Mesleği hakkında olan faaliyetleri takip etmeli, bunlardan edindiği bilgi ve becerileri kendini geliştirme ve yenilemede kullanabilmelidirler. Bununla beraber, okulun işleyişini ve yapısını bilmeli, okulun toplum içindeki konumunu ve önemini kavrayabilmelidirler (Erdur, 2007: 217).

Eğitim Programı

Bir eğitim kurumunun yetişkinler, gençler ve çocuklar için sağladığı kurumların ve milli eğitimin hedeflerini hayata geçirmeye yönelik tüm etkinliklerini kapsamaktadır. Eğitim programı daha modern bir ifade olup müfredat programı, öğretim programı, ders programı ve okul programı, kavramlarını da içine almaktadır. İyi bir eğitim programı; işlevsel, bilimsel, uygulamalara yardımcı, toplumun inançlarına dayalı, ekonomiye uygun, esnek ve uygulanabilir olmalıdır (Hesapçioğlu,2008: 121).

Muhasebe ders programları ise, anlatma yöntemi ile öğretmek yerine öğrencilerin yaşam boyu öğrenimlerini sağlamak misyonları olmalıdır (Aysan, 2006:267).

1.2.3. Muhasebe Eğitiminin Hedefi ve İçeriği

Günümüzde teknolojide yaşanan süratli değişim, muhasebe mesleğini ve işletmeleri dolayısıyla muhasebe eğitimini de etkilemektedir (Şerbetçi ve Yardımcıoğlu, 2017: 43). İşletmelerdeki gelişmeler muhasebenin yeniden yapılandırılarak; uygulama, araç ve hedeflerin tekrar biçimlendirilmesini gerekli kılmaktadır (Dursun, 2006: 17). İşletmelerde ileri teknolojilerin kullanılmasıyla, muhasebeciden yalnızca defter tutması ya da rapor hazırlaması beklenmemekte muhasebeciye bilhassa risk yönetimi, proje

yönetimi, bilgi yönetimi, zaman yönetimi, insan kaynakları yönetimi, üretim yönetimi, stratejik planlama, e-ticaret, uluslararası ve ulusal iletişim ve pazarlama, maliyet muhasebesi yönetim ve denetim konularında önemli görevler yüklenmektedir (Şerbetçi ve Yardımcıoğlu, 2017: 44).

Muhasebe, işletmedeki ticari vakaları kendine has bir şekilde aktarması sebebiyle "işletme dili" şeklinde ifade edilmektedir. Muhasebenin meydana getirdiği bilgiler, finansal kararlara dayanak teşkil edeceğinden, muhasebeyi, "finansal kararlar dili" şeklinde de nitelemek mümkündür (Çelenk ve Çamtosun, 2009: 162). Dolayısıyla, muhasebe öğrenme arzusunda olan kimsenin yeni bir dil öğrenmek durumunda olduğu söylenebilir. Muhasebe eğitimi; işletme dili ve finansal kararlar dili şeklinde ifade bulan dilin kavramlarını öğrenerek, bilgileri bu dille anlatmayı ve elde edilen sonuçları kullanma becerisini geliştirmeyi hedeflemektedir (Akbulut vd., 2014: 76).

Muhasebe eğitiminde, teori ve uygulama birbirinden ayrı düşünülemez; (Demirkan, 2001: 52). eğitimin her aşamasında daha önce aktarılmış bilgilerin yeni bilgiler ile bütünleştirilmesi ve uygulamaya dönüştürülerek pekiştirilmesi gerekmektedir (Çukacı ve Elagöz, 2006: 148).

Öğrenciye muhasebeye ilişkin temel kavram ve ilkeleri öğretilerek; öğrencilerin bilgiyi organize etmesi, muhakeme ve kontrol etmesi ve en önemlisi analize tabi tutarak alacağı kararlarda kullanması sağlanmalıdır (Tetik, 2007: 5). Başka bir deyişle muhasebe eğitiminin hedefi öğrencilere esas bilgiler vererek, aktarılan bu bilgileri gerçek yaşamda kullanabilme becerisini geliştirmektir (Dursun, 2006:18). Böylece muhasebe eğitim programı ile vasıflı bireyler yetiştirerek hem istihdam probleminin çözümüne hem de işletmeler arası dengenin sağlanmasına katkıda bulunulabilecektir (Kuzu ve Demirli, 2002: 156).

Kapsamı geniş bir muhasebe meslek eğitim programı öğrencilerin; kavrama yetilerini geliştirme, problem çözme ve yaratıcı düşünce kapasitesini yükselmekte öğrencilere aktif iletişim kurabilme ve kişisel ilişkileri geliştirme becerisi kazandırmaktadır (Kızıl, 2003: 7).

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC), tarafından profesyonel muhasebe eğitiminin içeriği, uluslararası eğitim standartları çerçevesinde; Finans,

muhasebe ve bunlarla ilgili bilgiler, bilgi teknolojisi bilgisi, işletme bilgisi, örgütsel bilgi ve yeteneklere ilişkin bilgi olarak tayin edilmiştir (Zeytin, 2017: 219).

1.2.4. Türkiye’de Muhasebe Eğitimi

Türkiye’de muhasebe eğitimi ayrıntılı bir şekilde başlıklar altında anlatılacaktır.

1.2.4.1. Muhasebe Eğitiminin Gelişim Süreci

İlhanlılar Döneminde yaşamış bir vezirin oğluna muhasebe öğretmek için "Felakalay Tebrizi" isimindeki muhasebeciden bir kitap yazmasını istemesi ve bu buyruk üzerine Tebrizi'nin ilk muhasebe ile ilgili kitaplarından birini el yazısıyla kaleme alması Türk tarihinin bilinen ilk muhasebe eğitimidir. Kitabın içeriğinde hesap ve kayıt işlemleri hakkında kurallar yer almakta ve bu kurallar konuyu öğrenmek isteyenlere yıllarca rehberlik etmiştir (Aysan, 2006: 268). Osmanlı Döneminde, başka mesleklerde olduğu gibi usta-çırak ilişkisi içerisinde bir muhasebe eğitimi yürütülmüş, ticaret çoğunlukla azınlıklar tarafından yönlendirildiğinden muhasebe eğitimi de, bu azınlıkların dilinde ve okullarında gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında, asker ve devlet adamı olarak yetiştirilmek üzere azınlıkların içinden seçilen zeki ve yetenekli çocukların gönderildikleri Enderun Mektebi de bir çeşit muhasebe eğitimi verilen kurum vazifesi üstlenmiştir (Fidan, 2006: 77).

Osmanlı yönetimi, dış borçlar dolayısıyla ticari manada bir nebze ferahlamak için ticaret okulları inşa etmeyi amaçlamıştır. 1860, 1880, 1881 senelerinde okulu fiilen kuramayan bir takım girişimlerde bulunulmuş; 1881 yılında gerçekleştirilen girişim ile Ticaret Bakanlığı bünyesinde bir Ticaret Okulunun kurulması istenilmiştir. Ticaretin çoğunlukla azınlıklar tarafından yönlendiriliyor olması ve “Düyun-u Umumiye İdaresi'nin” imparatorluğun tüm gelir unsurlarını kontrolünde bulundurması, Osmanlıyı ekonomik darboğaza sürüklemiş; bundan esinlenen II. Abdülhamit Türklerin ticareti öğrenebilmesi amacıyla bir okul açılmasına karar vermiş; fakat Düyun-u Umumiye İdaresi okulun açılmasına engel olmuştur (Aydın, 2007: 26). Sonrasında II Abdülhamit bu işi Musevi kökenli birine yaptırtarak 16 Ocak 1883'te Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk ticaret lisesi olan "Hamidiye Ticaret Mekteb-i Âlisi"ni kurdurmuş ve ilk yoğun muhasebe eğitimi bu okulda verilmiştir İki yıl süreli bir eğitim verilen okul

başarı sağlanamayarak kapatılmış; 1894 yılında yeniden üç yıl süreli bir yüksekokul şeklinde faaliyet göstermeye başlamıştır (Karaca, 2004: 52).

Fransız ekolünün etkisini gösterdiği, 1926 öncesi dönemde; günümüzdeki manada üniversitelerin mevcut olmaması sebebiyle muhasebe eğitimi çoğunlukla İstanbul Ticaret Mektebi Alis-i, Mülkiye Mektebi, Darüşafaka ve Askeri Rüştiye mektepleri vasıtasıyla gerçekleştirilmiştir (Güvemli, 2001: 33). Cumhuriyetin ilk yıllarındaki duraksama sonrasında, Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları, 1935 yılından başlayarak hareketlilik kazanmış; 1934-1935 öğretim yılında Ticaret Okulları açılmıştır. 1947’de öğrenci sayısının artması sonucu yeni bir ticaret lisesi inşa edilmiştir (Beyoğlu Ticaret Lisesi). Daha sonra Sultanahmet Ticaret Lisesi ve Beyoğlu Ticaret Lisesinin ismi İstanbul 1. Ticaret Lisesi şeklinde değiştirilmiştir. Bu okul günümüzde Sultanahmet Suphi Paşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ismiyle eğitim öğretimi sürdürmektedir (Aydın, 2007: 26).

1971’de Kamu İktisadi Teşekkülleri (KİT) için Tekdüzen Muhasebe Sistemi, 1983’de Sermaye Piyasası kapsamındaki şirketler için Standart Hesap Planı, 1986’da bankacılık sektörü için Tekdüzen Muhasebe Sistemi, 1994’te de zorunlu Tekdüzen Muhasebe Sistemi yürürlüğe girmiştir. Tekdüzen Muhasebe Sisteminin uygulamaya konulmasıyla birlikte ilk olarak ülkemiz eğitim kurumlarında okutulan derslere ilişkin içerikler tekdüzen muhasebe sistemi ile uyumlu biçimde organize edilmiş, böylelikle muhasebe eğitim ve uygulamalarında birlik sağlanmıştır (Bayazıtlı, 2000: 40).

Günümüzde ortaöğretim, önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyde muhasebe eğitimi verilmekle birlikte örgün eğitim kurumları olan okullar haricinde de eğitimler, uzaktan eğitimler kurslar vb. şekilde muhasebe eğitimi gerçekleştirilmektedir (Fidan, 2006: 79).

1.2.4.2. Muhasebe Eğitiminin Yapısı

Ülkemizde muhasebe eğitimi herhangi bir ülkeden doğrudan aktarılmamakla birlikte, yakın zamana kadar gelişmiş bazı batılı ülkelerin (Fransa, Almanya ve Amerika) etkisinde kalmıştır. Türkiye’de muhasebe eğitimi lise kademesi ile başlamaktadır (Ünal ve Doğanay, 2009: 118). Lise seviyesinde muhasebe eğitimi

verilerek, muhasebe alanının ihtiyaç duyduğu vasıflı işgücünün yetiştirilmesine gayret edilmektedir (Şengel, 2010: 83). Örgün muhasebe eğitimi lise ve yükseköğretim okul ve kurumlarında, yaygın muhasebe eğitimi ise mesleki kuruluşlar ve örgütler tarafından verilmektedir. Her düzeyde yerine getirilen muhasebe eğitiminin hedefi çoğunlukla benzerlik taşısa da eğitimin seviyesi arttıkça ayrışmalar yaşanmaktadır (Soylu, 2014: 12).

1.2.4.3. Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi

Ülkemiz ekonomisinin uluslararası piyasalarda rekabetçi gücünün artırılması nicelik ve nitelik yönünden gelişmiş okullar ile mümkündür. Ülkemizdeki ara eleman ihtiyacına cevap verecek vasıflı teknikerler yetiştirmek hususunda meslek liseleri önemli bir görev üstlenmektedir (Aydın, 2007: 42).

Ortaöğretim okul ve kurumlarında verilen muhasebe eğitimi ile; piyasada pazarlama, muhasebe ve finansman, bankacılık ve sigortacılık, büro yönetimi, bilgisayar alanlarında istihdam edilecek, iletişim teknolojilerine hakim, girişimci kişiliğe sahip, sektörde iş görebilecek vasıfları taşıyan insan gücü yetiştirilmek istenmektedir. Bu okulları başarıyla bitiren öğrenciler, alanlarını ilgilendiren bir işte çalışabilecekleri gibi, öğrenim hayatlarına yükseköğretim kurumlarında sürdürebilmektedirler.

1.2.4.3.1. Örgün Eğitim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi

Ortaöğretim kurumlarında muhasebe elemanı yetiştirmeye yönelik örgün eğitim; Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri (MTAL), Çok Programlı Anadolu Liseleri (ÇPAL) ve Mesleki Açık Öğretim Liseleri (MAÖL) eğitim vermektedir (Karlıklı, 2016: 24).

❖ Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri

3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu hükümleri uyarınca oluşturulan Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) ve öteki kuruluş ve örgütlerle

beraber eğitimde iş birliği etkinlikleri planlanmıştır (Durak, 2009: 44). 01 Ocak 1994 tarihinde Türkiye genelinde yürürlüğe giren “Tek Düzen Muhasebe Sistemi (TDMS)” başta Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin öğretim müfredatına aktarılmış sonrasında Mesleki Açık Öğretim Liselerinin yüz yüze öğretim programlarında öğretilmeye başlanılmıştır (Soylu, 2014: 13).

Tüm meslek liselerinin ismi 2014-2015 eğitim öğretim yılı itibariyle Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi şeklinde değiştirilmiş; ancak meslek liselerinin öğretim programlarında hiçbir değişiklik gerçekleştirilmemiştir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri çatısı altında 70’e yakın farklı alan ve 300’e yakın dal bulunmakta; bu dal ve alanlar tüm mesleki eğitim müfredatını içermektedir. Muhasebe ve finansman alanı mevcut alanlardan biri olup altında 6 farklı dal yer almaktadır (Çakır, 2017: 46).

Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, iktisat ve ticaret eğitiminin sistemli ve bilinçli biçimde yerine getirildiği, ilköğretim sonrası öğrenim süresi 4 yıl olan ve gün geçtikçe önemini artırmakta olan meslek lisesidir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde, çoğunlukla muhasebe ve finansman alanı dahilinde muhasebe eğitimi verilmektedir.

Ülkemizde 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren, meslek liselerinin istikbali için mühim bir fırsat oluşturan Avrupa Birliği destekli Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemini Güçlendirme Projesi (MEGEP) uygulanmaktadır. Projenin hedefi; modüler bir sistem meydana getirerek, süratli değişikliklere uyum sağlayabilen meslek elemanlarını yetiştirmeye elverişli bir sistem inşa etmektir. Proje kapsamında Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin öğrenim süresi kademeli şekilde 4 yıla çıkarılmıştır (Akbulut vd., 2014: 77).

❖ Çok Programlı Anadolu Liseleri (ÇPAL)

Çok Programlı Anadolu Liseleri, nüfusu az ve yayılmış olan yerleşim yerlerinde, çevredeki ihtiyaçlara göre genel, mesleki ve teknik ortaöğretim programlarını tek idare çatısında toplayan, ilköğretim sonrası eğitim süresi dört yıl olan okullardır. Eğitim sistemimize 1989 yılında dahil olan Çok Programlı Liseler bünyesinde açılmış muhasebe finansman alanı öğretim programı, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri

muhasebe finansman öğretim programları ile benzer şekilde gerçekleştirilerek, öğrencilere aynı bilgi ve beceriler edindirilmeyi amaçlamaktadır (Süer, 2007: 25).

2014-2015 eğitim öğretim yılı itibarıyla Çok Programlı Liseler (ÇPL)'in ismi Çok Programlı Anadolu Lisesi (ÇPAL) şeklinde değiştirilmiştir. ÇPAL öğrencilere; orta öğretim düzeyinde genel kültür dersleri ile birlikte, farklı meslek alanlarında endüstri ve hizmet sektörlerinin gereksinim duyduğu mesleki eğitim verilerek, öğrencileri iş alanlarına ve yüksek öğretime hazırlayan programların olduğu meslekî ve teknik okullardır. (<http://s1.doczz.biz.tr/store>).

Çok Programlı Anadolu Liselerinde; Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Anadolu Lisesi, ve Anadolu İmam Hatip Lisesi programlarına uygun şekilde eğitim öğretim yapılmaktadır. Çok Programlı Anadolu Liselerinin meslek bölümünü başarıyla tamamlamış olan bir öğrenci, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerindeki aynı programdan mezun öğrenciler ile; Çok Programlı Anadolu Liselerinin yükseköğrenime hazırlayan Anadolu Lisesi programından mezun bir öğrenci, diğer Anadolu Lisesi mezunu öğrenciler ile eşit haklara sahiptir (Çakır, 2017: 48).

❖ Mesleki Açık Öğretim Liseleri (MAÖL)

Eğitim toplumların gelişmelerini sağlayan en önemli etkenlerden biri olduğu söylenebilir. Bunun için eğitime güzel bir şekilde yatırımların yapılması gerekmektedir. Toplumların çözmesi gereken önemli sorunlardan biri de nüfus artışına paralel olarak artan eğitim ihtiyacının karşılanmasıdır. Bilgi çağının gereği olan hayat boyu öğrenme ihtiyacı da hem artmış hem de çeşitlenmiştir. Toplumun ihtiyaç duyduğu hayat boyu öğrenme ihtiyacının da bilgi çağının gereklerine uygun olarak yerine getirilmesi gerekmektedir (İşman, 2011: 5).

Sarıhan (2010)'a göre: Mesleki Açık Öğretim Lisesi mesleğini ilerletmek isteyenlere veya bir meslek edinmek isteyen uzaktan öğretim teknolojilerini kullanarak meslek lisesi öğrenimi veren açık öğretim kurumudur (Sarıhan, 2010).

2. BÖLÜM

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE UYGULAMA EĞİTİMİ

2.1.Uygulama Eğitimi

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 4. maddesine göre; Meslekî ve teknik eğitim kurumları, öğrencilerin uygulama eğitimlerini işletme ve kurumlarda, teorik eğitimlerini ise meslekî ve teknik eğitim kurumlarında alınan eğitim uygulamalarına, uygulama eğitimi denilmektedir.

Öğrencilerin, okul bittikten sonra iş hayatına daha rahat uyum sağlayabilmeleri ve mesleki deneyim kazanabilmeleri için uygulama eğitimi bir ön hazırlık niteliğindedir. Öğrencilerin ortaöğretim düzeyinde öğrendikleri teorik bilgileri iş yaşamında uygulamaya geçirebilmeleri, iş hayatından önce ne gibi zorluklarla karşılaştığı konusundan bilgi sahibi olmaktadır ve bu edinmiş oldukları bilgiler ile iş hayatına atıldıklarında sorunlara kolayca çözüm bulmaları açısından uygulama eğitimi, öğrenimin önemli yapı taşlarından biri olduğunu söyleyebiliriz (Karacan S., Karacan E., 2004: 167).

Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarında piyasanın isteklerini karşılayacak eleman yetiştirilmesi okul ve sanayinin ortak çalışmasıyla mümkündür. Öğrenciler teorik eğitimlerini okulda öğretmenlerden, uygulama eğitimlerini işyerlerindeki eğitici personel ve usta öğreticiden almaktadırlar. Uygulama eğitiminden istenen sonucun alınması ancak ilgili kuruluşların uyumu ve sıkı işbirliği ile sağlayabilmektedir (Özcan ve Boynak, 2008: 321).

2.1.1. Uygulama Eğitiminin Amacı

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde teorik eğitim dönemini tamamlamış öğrenciler uygulama eğitimine gönderilmektedir ve bunun amacı ise iş hayatının gereklerini yerinde görmelerini sağlamaktır. Diğer amaç ise teorik bilginin pratiğe dönüştürülmesinin sağlanmasıdır.

Uygulamanın istenen hedefe ulaşmasında, uygulama eğitimine katılan öğrencilerin, almaları gereken eğitime yönelik ön bilgi ve donanımının yeterli seviyede olması, yasaların belirlediği sorumlulukları yerine getirmede ilgili tarafların aktif olarak desteği de önem taşımaktadır. Uygulama eğitiminin icra edileceği işletmelerin tespit edilmesin de ilgili eğitim kurumlarının çok dikkatli davranması ve kanunun belirlediği koşulları yerine getiren kurum ve kuruluşları, uygulamanın içine alması gerekmektedir (Üstün ve Savaş, 2010: 6).

2.1.2. Uygulama Eğitiminin Süresi

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 191. Maddesinde; işletmelerdeki uygulama eğitimi ders yılı başlangıcında başlayıp, ders yılı sonunda bitmektedir. Haftada iki gün olmak üzere okulda teorik eğitim, üç gün ise uygulama eğitimi gerçekleştirilmektedir.

2.1.3. İşletmelerin Uygulama Eğitimi Yaptırma Zorunluluğu

3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 18. maddesine göre; On ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, mevcut personel sayısının %5'inden az olmamak kaydıyla öğrencilere alanları ile ilgili bölümlerde uygulama eğitimi yaptırmaktadırlar. Uygulama eğitimi yaptırılacak öğrenci sayısının belirlenmesinde sonucun kesirli çıkması halinde kesirler tama iblağ olunmaktadır. On ve daha fazla personel çalıştıran, yani bu Kanun kapsamına giren işletmeler, her yılın şubat ayında il mesleki eğitim kuruluna Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürlükleri tarafından bildirilmektedirler.

3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 22. maddesine göre; uygulama eğitimi başladıktan sonra işletmelerin personel sayısında azalma olması halinde, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrenciler okuldan mezun oluncaya kadar eğitimi sürdürmektedirler.

3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 24. maddesine göre; personel sayısına bakıldığında 10 ve üzeri personel çalıştırmakta olan işletmelerde, Bakanlıkça mesleki eğitim kapsamına dahil edilen ancak uygulama eğitimine öğrenci kabul etmeyen işletmeler, uygulama eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresi boyunca

her ay 18 yaşını dolduranlara ödenen asgari ücretin net tutarının 2/3'ü oranında, Bakanlığın saymanlık hesabına ödeme yapmakla yükümlüdürler. Mesleki eğitim şartlarına sahip olan işletmelere Bakanlıkça öğrenci gönderilememesi durumunda bu işletmeler, katılma payı ödemekle yükümlü değildirler.

2.1.4. Uygulama Eğitiminde Ücret Esasları

3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25. maddesine göre; işletmelerde meslek eğitimi yapmakta olan öğrencilere ödenmek zorunda olan ücret ve bu ücretlere uygulanacak artışlar; okul müdürlüğü ile işletme sahibi arasında Bakanlıkça belirlenen şartlara göre düzenlenecek sözleşme ile belirlenmektedir. İşletmelerde uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilere, 25 inci maddesinde yer alan düzenlemeye göre yapılacak ödemeler asgari ücretin net tutarının %30'undan az olmamalıdır.

İşletmelerde 20'den az personel çalıştırılması durumunda 3/2'si, 20 ve üzeri personel çalıştırılması durumunda ise 3/1'i oranında devlet katkısı adı altında ödenmektedir. Uygulama eğitimi yapılacak işletme bulunamaması durumunda uygulama eğitimini okulda yapmakta olan mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencileri yaptıkları uygulama eğitimleri bu fıkra hükmü kapsamında tutulmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarına Devlet katkısı ödenmemektedir.

Buna göre, işletmelerde uygulama eğitimi devam etmekte olan öğrencilere ödenecek ücret ile 2018-2019 eğitim/öğretim yılı için işletmelere ödenmesi gereken devlet katkı payı miktarları tablo-1'de gösterilmektedir.

Tablo 1:Çalışan Sayısına Göre Devlet Katkısı Tutarları

	İşyerindeki Personel Sayısı	Brüt /Net AÜ (Günlük)	Brüt /Net AÜ (Aylık)	Devlet Katkısı Oranı	Devlet Katkısı Tutarı (Aylık)
Uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilere ödenecek tutarlar	20 ve fazla	18,29	548,70	1/3	182,90
	20'den az	18,29	548,70	2/3	365,80

Kaynak: (<https://www.onerymm.com.tr>)

2.1.5. Uygulama Eğitimi Sosyal Güvenlik Esasları

3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25. maddesine göre; işletmelerde uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilere sözleşmenin verilmesi ile Sosyal Sigortalar Kanunu'nun iş kazaları hükümleri uygulanmaktadır. Öğrencilerin eğitimi esnasında işyerinin kusurlu bulunması halinde ortaya çıkabilecek iş kazalarından işletme sorumlu tutulmaktadır.

2.1.6. Uygulama Eğitiminde İzin

3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25. maddesine göre; işletmelerde uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilere, işletmeler tarafından her yıl 1 ay ücretli izin verilmektedir. Ayrıca mazeretlerinin kabul edilmesi durumunda okul müdürlüğünün de görüşü alınarak 1 ay kadar ücretsiz izin de verilebilmektedir.

2.1.7. Uygulama Eğitiminde Devam Zorunluluğu

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 73. Maddesine göre; işletmelerde mesleki eğitim yapmakta olan öğrencilerin, işletmeler ile kurum müdürlüğü arasında yapılan program dahilinde işletmedeki ve okuldaki eğitime devam zorunlulukları bulunmaktadır. Herhangi bir sebeple eğitim kurumlarının tatil olduğu tarihte işletmelerde uygulama eğitimine devam etmekte olan öğrenciler işletmenin koşullarına

uymak zorundadırlar. Devamsızlık sebebiyle başarısız sayılan öğrencilerin işletmelerde meslek eğitimi sözleşmeleri sonlandırılarak ücret ödemesi yapılmamaktadır.

İşletmelerde uygulama eğitiminde öğrencilerin devamsızlıkları, işletmeler tarafından tutulmaktadır. Aylık devam çizelgeleri her ayın sonunda, dönem sonunda ise dönemin bitimine 5 gün kala okul müdürlüğüne bildirilmektedir.

2.1.8. Uygulama Eğitimi Yapılacak İşletmelerin Tespiti

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 60. Maddesine göre; her yıl nisan ayında okul müdürü başkanlığında, ilgili meslek öğretmenleri, bölüm şefleri, toplanarak öğrencilerin uygulama eğitimi yapabilecekleri özel ve resmî kurum ve kuruluşları belirlemektedirler.

Okul tarafından alınan kararlar doğrultusunda nisan ayının sonunda işletme ile iletişime geçilerek kaç öğrencinin uygulama eğitim yapabileceği belirlenmektedir. Yapılan plan dışında, uygun işletmeler bulunması durumunda bu işletmelere de öğrenci gönderilebilmektedir.

Mesleki ve Teknik Eğitim yönetmeliğinin 180. maddesine göre; uygulama eğitimi yapılacak işletmelerde bulunması gereken özellikler aşağıda sıralanmaktadır;

- ❖ Öğretim programda yer alan konuların minimum %80 inin uygulanmasının yapılabilecek donanımda olması gerekmekte,
- ❖ Uygulama eğitiminde görev usta öğreticinin bulunması,
- ❖ Önceki ders yılında bu işletmelerde uygulama eğitimi yapılmış ise eğitimin Bakanlıkça kurallara uygun olarak yapılmış olması gerekmektedir.
- ❖ Öğrencilerin temizlik giyinme, soyunma, ve sosyal ihtiyaçları için tahsis edilen yerlerin bulunması,
- ❖ İşletmede öğretim programına uygun hizmet ve üretim yapılması,
- ❖ İşletmelerdeki uygulama eğitiminin il dışında yapılması durumunda uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin, yemek ve konaklama ihtiyaçlarının ilgili işletmelerce karşılanması,
- ❖ Kanun gereğince 10 veya daha fazla öğrenciye uygulama eğitimi yaptıran işletmelerde 'eğitim birimi'nin bulunması,

2.1.9. Yıl Sonu Uygulama Sınavı

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 82. maddesine göre; işletme ile kurumlarda uygulama eğitimi yapmakta olan öğrenciler, yapılan uygulama eğitiminin değerlendirilebilmesi için dönemin bitmesine 1 hafta kala yıl sonu uygulama sınavına alınmaktadırlar. Bu sınav, dersin özelliğine göre komisyon tarafından alınan karar doğrultusunda, hem uygulamalı hem yazılı veya uygulamalı yada sözlü olarak yapılmaktadır.

Mesleki ve Teknik Eğitim yönetmeliğinin 183. maddesine göre; yıl sonu uygulama sınavları, işletmelerin eğitici personeli veya usta öğretmenleri ile ilgili bölüm şeflerinden birisi, alan öğretmenleri ve bölgede o meslek alanında işverenleri temsil eden kişilerden oluşan komisyon tarafından yapılmaktadır. Yıl sonu uygulama sınav soruları, ortaöğretim boyunca alınan derslerin en az % 80'ini içerecek şekilde hazırlanmaktadır. Yıl sonu uygulama sınav puanı, sınav değerlendirilme sonucu ve iş dosyasının puanlarının toplamıdır. Yıl sonu uygulama sınavı notu ise bu puanın nota dönüştürülmesiyle bulunmaktadır. Uygulama sınavı 100 puan üzerinden değerlendirilmektedir. Bunun; 20 puanı iş dosyasına, 80 puanı da sınava verilmektedir.

2.1.10. İş Dosyası ve Değerlendirilmesi

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 187. Maddesine göre; işletmelerde uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilere; öğretim programlarına uygun bir şekilde yapacakları deney, iş, temrin, proje, ve hizmetlerle ilgili projeleri, resimleri ve değerlendirme çizelgelerinden oluşan uygulama eğitimi ile alakalı bir iş dosyası tutturulmaktadır. Dosyada bulunan çalışmaya ait değerlendirme çizelgesi, resim, proje ve varsa diğer doküman, eğitici personel ile öğrenci ve koordinatör öğretmen tarafından imzalanmaktadır.

2.2. Uygulama Eğitiminde Görev ve Sorumluluklar

Uygulama eğitiminde görev alacakların görev ve sorumlulukları başlıklar altında açıklanmıştır.

2.2.1. İşletmenin Görev ve Sorumlulukları

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 196. Maddesine göre; işletmenin görev ve sorumlulukları şu şekilde sıralanmaktadır;

- ❖ İşletmede uygulama eğitimi yapmakta olan öğrenciye, asgari ücretin % 30 undan az olmamak şartıyla ödenecek ücret tutarı, ücret artışı ve diğer imkânları içerisine alan eğitim sözleşmesini, kurum müdürü ve öğrenci velisi ile beraber imzalanmaktadır.
- ❖ İşletmede uygulama eğitimi yapılacak bölümlerin her biri için öğrencilerin uygulama eğitiminden sorumlu olmak üzere yeterli sayıda eğitici personel veya usta öğretici görevlendirilmektedir.
- ❖ Öğrencilerin işletmelerde yapmakta oldukları uygulama eğitimi, eğitimin uygulanışı, bu eğitimi yapacak öğrenci sayısı ve gerekli esasları belirleyen protokolü işletme belirleme komisyonu ile birlikte imzalamakta ve uygulama eğitimini, çalışma takvimine uygun olarak yaptırmaktadır.
- ❖ Öğrencilerin devamsızlıklarını takip ederek hastalık izinlerini ve devamsızlıklarını zamanında okul müdürlüğüne bildirmektedir.
- ❖ Öğrencilerin ilgili döneme ait not cetvellerini, dönem bitmeden beş gün önce kapalı zarf içerisinde okul müdürlüğüne teslim etmektedir.
- ❖ İşletmelerde yapılmakta olan uygulama eğitiminin düzenli bir biçimde yürütülmesi, programa uygunluğunun izlenmesi, ortaya çıkabilecek sorunların ve noksanlıkların ortadan kaldırılması, öğrencilerin disiplin, başarı ve devamsızlık durumlarının izlenmesi ve kılavuzluk edilmesi amacı ile görevlendirilen koordinatör öğretmene gerekli kolaylığı sağlamaktadır.
- ❖ Uygulama eğitimi için lazım olan araç gereç temin edilmektedir.
- ❖ Öğrencilere yaz ve yarıyıl tatili boyunca toplam 1 ay ücretli izin vermektedir.
- ❖ Öğrencilerin tutmuş oldukları iş dosyasının, istenmesi halinde veya yıl sonu uygulama sınavından önce okul müdürlüğüne teslim etmektedir.
- ❖ Öğrenciler uygulama eğitiminde iken okulda yapılacak olan sınavlar için belirlenen günlerde ücretli izin vermektedir.

- ❖ İşletmeler iş kazalarının olmaması için gerekli önlemleri almakta ve iş kazalarının olması durumunda öğrencilerin tedavileri için gerekli sevk işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

2.2.2. Eğitici Personel Veya Usta Öğretici Görev Ve Sorumlulukları

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 198. Maddesine göre; eğitici personelin veya usta öğreticinin görev ve sorumlulukları şu şekilde sıralanmaktadır;

- ❖ Uygulama eğitimi, usta öğreticilerce veya eğitici personelce yaptırılmaktadır.
- ❖ İşletmelerde yapılacak uygulama eğitiminin plânlanması, uygulanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla okul ve işletme yetkililerince yapılacak olan toplantılara katılmaktadır.
- ❖ Usta öğretici veya eğitici personel koordinatör öğretmenle beraber uygulama eğitimine ait plânlar yapmakta ve dönem başında plânları işletme yetkilisi ile okul müdürünün onayına sunmaktadır.
- ❖ Öğrencilerin, işletmelerde yapmakta oldukları uygulama eğitimine devam durumlarını takip ederek sonuçlarını işletme yetkililerine bildirmektedir.
- ❖ İşletmenin iş güvenliği, üretimi, iş akışı, genel işleyişi hususunda öğrencileri bilgilendirmektedir.
- ❖ Eğitim hizmetlerini mevzuatına göre yürütmekte, bu konuda okul ve işletmelerin yapmakta oldukları hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmaktadır.
- ❖ Öğrencilerin başarı durumlarını işletme yetkililerine bildirmektedir.

2.2.3. Müdürün Görev Yetki Ve Sorumlulukları

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 253. Maddesine göre; uygulama eğitiminde müdürün görev yetki ve sorumlulukları aşağıda sıralanmaktadır;

- ❖ Görev yaptığı bölgede bulunan işletmelerle iş birliği içerisinde olması gerekmektedir.
- ❖ Gerekğinde il istihdam ve mesleki eğitim kurulu toplantılarına katılmakta, eğitim de oluşan aksaklıklarla ilgili kurula bilgi vermektedir.

- ❖ İşletmelerde uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilere, asgarî ücretin % 30'undan az olmamak şartıyla ödenecek ücret, ücret artışı ve diğer olanaklar hususunda öğrenci velisi ile birlikte işletmelerle eğitim sözleşmesini imzalamaktadır.
- ❖ Öğrencilerin devam-devamsızlık durumlarının ile ücretsiz ve ücretli izinlerinin izlenmesini ve kayıtlara geçirilmesini sağlamaktadır.
- ❖ İşletmelerdeki meslekî eğitimin ilgili meslek alanı öğretim programlarına uygun olarak yapılmasını sağlamaktadır.
- ❖ Uygulama eğitiminde yapılacak meslek alalarıyla ilgili öğretim çizelgelerinin ve öğrencilerin işletmede yapacakları faaliyetlerle ilgili belgelerin dönem başında işletmelere verilmesini sağlamaktadır.
- ❖ İşletmelerdeki uygulama eğitiminin öğretmen, usta öğretici veya eğitici personel tarafından yürütülmesi sağlanmaktadır.
- ❖ İşletmelerde uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin sigortaları ile ilgili iş ve işlemlerini yürütmektedir.
- ❖ İşletme yetkilileriyle yapılan toplantılara başkanlık yapmaktadır.
- ❖ Uygulama eğitimi yapacak öğrencilerin belirlenmesini sağlamak ve işletmeye bildirmektedir.
- ❖ İşletmelerde uygulama eğitim programında görev alacak personelin hizmet içi eğitiminde, okulun personel ve diğer imkânları ile yardımcı olmaktadır.
- ❖ İşletmelerde yapılmakta olan uygulama eğitiminde amaçlanan hedeflere ulaşılması için işletme yetkilileri ile beraber eğitimle ilgili gerekli önlemleri almaktadır.

2.2.4. Koordinatör Öğretmenlerin Görev Ve Sorumlulukları

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 267. Maddesine göre; işletmelerdeki uygulama eğitiminin düzenli olarak yürütülmesi, ortaya çıkabilecek problemlerin belirlenmesi, programa uygunluğunun izlenmesi, öğrencilerin devam-devamsızlık, başarı ve disiplin durumlarının izlenmesi ve kılavuzluk edilmesi için koordinatör öğretmenler görevlendirilir.

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin 268. Maddesine göre;

- ❖ Meslekî eğitim konusunda, işletme yetkilileri ile eğitici personele veya usta öğreticiye kılavuzluk etmektedirler.
- ❖ Öğretim programlarında, uygulama eğitiminde ortaya çıkan problemleri tespit ederek hazırlayacağı raporu, program geliştirme çalışmalarında değerlendirilmek üzere okul müdürlüğüne ibraz etmektedirler.
- ❖ İşletmelerde meslekî eğitim uygulamasının düzenli olarak yapılmasını sağlamak amacı ile alınacak önlemleri belirler ve kurum müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdürler.
- ❖ İşletmelerde uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin yapmış oldukları işler ile ilgili iş dosyasını kontrol etmektedirler.
- ❖ Öğrencilerin; disiplin, devamsızlık, başarı durumunu takip ederek işletme kayıtlarındaki bilgilerin, zamanında okul müdürlüğüne teslim edilmesini sağlamaktadırlar.
- ❖ İşletme yetkilisi tarafından döneme ait not çizelgelerinin doldurularak dönem bitmeden beş gün önce okul müdürlüğüne teslim edilmesini sağlamaktadırlar.
- ❖ İşletme yetkilileri ile görüşerek iş yerine adaptasyon sorunu yaşayan öğrencileri belirlemektedirler.
- ❖ İşletme ile okul arasında imzalanan sözleşmenin uygulanmasında ortaya çıkan problemleri belirleyerek müdürlüğe bildirmektedirler.

Uygulama eğitimi ile ilgili bilgiler verilmiş olup bir sonraki bölümde ise öğrencilerin uygulama eğitiminde yaşadıkları sorunlara değinilecektir.

3. BÖLÜM

MUHASEBE BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN UYGULAMA EĞİTİMİNDE YAŞADIKLARI SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ

3.1.Araştırmanın Metodolojisi

Bu bölümde, araştırmanın amacı, önemi, kapsamı, yöntemi ve Burdur (merkez), Bucak ve Çavdır'da bulunan Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinin son sınıflarında öğrenim gören, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerden toplanan verilere ilişkin analiz bulgularına yer verilmiştir.

3.1.1. Araştırmanın Amacı

İşletmelerin ihtiyaç duyduğu vasıflı insan gücünün yetiştirilmesi ve iş hayatına atılan mezun öğrencilerin mesleklerinde başarılı olabilmeleri için öğrencilerin öğrenim süresince uygulama yapmaları ve beceri kazanmaları kaçınılmaz bir zorunluluk olduğu söylenebilir.

Mesleki eğitim almakta olan ortaöğretim öğrencileri uygulama yapmaktadır. Bu eğitime ise uygulama eğitimi denilmektedir. Uygulama Eğitimi kapsamında, 12. Sınıfa geçmeye hak kazanan orta öğretim öğrencileri okulların eğitim süresinde haftada 3 iş günü işletmede uygulama yapmakta ve mesleki yeterliliğini arttırmaktadır. 2 gün okula 3 gün işyerine giden öğrenciler geçer notları almaları durumunda mezun edilebilmektedir.

Bu çalışmanın amacı uygulama eğitiminde yaşanan sorunların belirlenmesi ve belirlenen sorunlara çözüm önerileri getirilmesidir.

3.1.2. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma sonucunda elde edilecek veriler özellikle; işletme yöneticileri, mesleki eğitimi yöneten Milli Eğitim Bakanlığı yöneticileri, uygulama eğitiminde görev alan kurum yöneticileri ve uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencileri ilgilendirmektedir.

Elde edilecek sonuçların yukarıda sayılan kişi ve kurumlara ışık tutması amaçlanmaktadır. Bu sonuçlarla uygulama eğitiminde oluşabilecek sorunların düzeltilmesi ve Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yapılan uygulama eğitiminin tekrar düzenlenmesine katkıda bulunulması, uygulama eğitiminde görev alan öğretmenlerin sıkı denetlenmesi gerektiği, katılımcılar için ise uygulama eğitimine başlamadan önce dikkat edecekleri konular hakkında bilgi sahibi olmaları çalışılmıştır.

3.1.3. Araştırmanın Kapsamı

Burdur'da bulunan Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri hakkında bilgiler elde edilerek, elde edilen bilgiler doğrultusunda anketin uygulanacağı okullar tespit edilmiştir. Burdur'da bulunan ve muhasebe eğitimi vermekte olan 3 adet okula ulaşılmış ve bu okullar ise; Burdur (merkez), Bucak ve Çavdır ilçelerinde Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleridir. Bu liselerde uygulama eğitimi almakta olan öğrenci sayıları ise şu şekildedir; Bucak Necati Topay Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde 80 öğrenci, Burdur Çayboyu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde 47 öğrenci, Çavdır Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde ise 23 öğrenci olduğu tespit edilmiştir. Bu Liselerde muhasebe eğitimi alan son sınıftaki toplam öğrenci sayısı 150'dir. Ancak anket uygulandığında ulaşılan öğrenci sayısı 134'tür. Bahsi geçen okullar telefonla aranarak, öğrencilere anket çalışması yüz yüze yapılması için uygun gün belirlenmiştir. Anket formlarında eksik bilgiler ve yanıtlanmayan sorular bulunmadığı için 134 anket formu da geçerli kabul edilmiş ve analize tabi tutulmuştur.

3.1.4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma için gereken veriler anket yöntemiyle toplanmıştır. Fatih Özkan'ın (2013)

“Ticaret Meslek Lisesi Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Eğitimi Uygulaması, Gaziantep İlinde Bir Alan Araştırması” adlı çalışmada oluşturulan anket formundan yararlanılmıştır. Anket formunda 34 adet soru bulunmaktadır. 26’sı 5’li likert ölçeğine göre hazırlanmış olup sorular katılımcıların belirtilen katılım derecelerine göre (5: Kesinlikle Katılıyorum, 4: Katılıyorum, 3: Kararsızım, 2: Katılmıyorum, 1: Kesinlikle Katılmıyorum) sıralanmıştır. Yapılan anket çalışmasından elde edilen verilerin analizinde, (SPSS Statistics v.20) istatistik paket programı kullanılmıştır.

3.2.Literatür Araştırması

Uygulama eğitimini ele alan ve literatüre katkı sağlayan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir;

Uyanık(1994); Ülkemizde, ortaöğretim mesleki ve teknik eğitim kurumlarından Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri öğrencilerinin 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'na göre yaptıkları uygulama eğitimini incelemek, değerlendirmek ve sorunlarına çözüm olacağı düşünülen önerilerde bulunmak bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Araştırma sonunda elde edilen bulgulardan bazıları şunlardır: Öğretim programında yer alan uygulama eğitimiyle ilgili konular yeterince uygulanamamıştır. Okul işyeri ilişkileri ve işbirliği kurumlaştırılmamıştır. Okulda öğrenilen teorik bilgilerle işyerlerindeki uygulama arasında farklılıklar bulunmaktadır. Öğrenciler işyerine yerleştirilirken başarı ve becerilerine uygun servislere yerleştirilmelerinde yeterli rehberlik yapılamamıştır. Koordinatör öğretmenler hizmet içi eğitim kursundan, usta öğreticiler de iş pedagojisi kursundan geçirilmelidir. Arz ve talep dengesi, ülke koşulları dikkate alınarak öğretim programları işyeri uygulamasına uygun ve esnek olacak şekilde yeniden hazırlanmalıdır sonucuna ulaşılmıştır.

Nayır (2006); Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin uygulama eğitiminden neler bekledikleri, beklentilerinin karşılanma düzeyleri ve uygulama eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ele alınmıştır. Araştırma sonucunda, elde edilen bulgular; uygulama eğitiminin, teorik olarak okulda kazanılan bilgileri uygulamaya imkan vermediğini ve uygulama eğitiminden kazanılan ücretin yeterli olmadığını ortaya koymuştur.

Erol (2006); tarafından, meslek yüksekokullarında muhasebe eğitimi alan öğrencilerin uygulama eğitiminde karşılaştıkları sorunlar üzerine bir çalışma yapılmıştır. Yapılan bu çalışmada, okulda verilen eğitimin işletmelerde verilen eğitime uymadığı, ücretlerini tam alamadıkları, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin bölümleri ile ilgisi olmayan işlerde çalıştırıldıkları gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Şimşek (2007); Yapılan bu çalışmada, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin son sınıfında eğitim gören öğrencilerin işletmede görmüş oldukları mesleki eğitim uygulamasının yeterliliği incelenmiştir. İşletmede uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin düşünce ve görüşleri doğrultusunda; cinsiyet, mesleki eğitime alınan işletmedeki eğitim departmanı, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrenci sayısı, eğitim sorumlusu ve koordinatör öğretmenin alan değişkenlerine göre durumları belirlenmeye çalışılmıştır. Tüm bunlar göz önünde bulundurularak öğrencilerin yapmış oldukları mesleki eğitim çalışmaları hakkında önerilerde bulunulmuştur. Uygulanan anketlerin sonucunda işletmelerin çoğunluğunun az sayıda öğrenci çalıştırdığı, uygulama gerektiren derslerin sınıflarda yapıldığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin bölümlerine göre atölye-laboratuvar ortamlarının yeterliliğinin değişkenlik gösterdiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Demirci (2007); Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin işletmelerde uygulama eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri başlığı altında uygulama eğitimine giden öğrencilerin işyerinde karşılaştıkları sorunların düzeyi ve çözüm önerileri saptanmaya çalışılmıştır. Yapılan araştırma neticesinde, öğrencilerin uygulama eğitimi esnasında ilgili yönetmelik ve kanunlarla kendilerine tanınan hakları yeteri kadar bilmedikleri ve kullanamadıkları ortaya çıkmıştır.

Yurtoğlu (2015); Mesleki Ve Teknik Anadolu Liselerinde uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin uygulama eğitimi dersinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm Yolları başlığı altında 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu uyarınca öğrencilere işletmelerde yaptırılan uygulama faaliyetinin analiz edilmesine, karşılaşılan sorunların tespitine ve bu sorunlara ilişkin çözüm yollarının saptanmasına çalışılmıştır. Araştırma sonucunda uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin ücret, izin vb. konularda sorunlarla karşılaştıkları tespit edilmiştir.

Demir (2015); Meslek Yüksek Okullarında verilen muhasebe eğitiminde uygulama eğitiminin önemi, sorunlar ve çözüm önerileri adlı çalışma yapılmıştır.

Yapılan bu çalışmada uygulama eğitimi yapmakta olan öğrenciye geçici eleman gözüyle bakılması, uygulama eğitimi yapılan işletmede işlerin yoğun olması gibi sebepler uygulama eğitiminin verimli geçmesinde önemli bir engeldir. uygulama eğitimi yapmakta olan öğrenciler geleceğin meslek elemanı oldukları için, uygulama eğitiminde elde edecekleri mesleki tecrübe çok önemlidir. Uygulama eğitimi yapılacak işletmede uygulama eğitimi yapmakta olan öğrenciden sorumlu eğitici personel bulunmalıdır. Ayrıca uygulama eğitiminin verimli olması yönünden öğrenciler koordinatör öğretmenler tarafından denetlenmelidir. Sanayi-üniversite işbirliği sağlanırsa uygulama eğitiminin işletmeye ve öğrenciye sağladığı katkılar daha da artacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Pala (2016); Meslek lisesi öğrencilerinin uygulama eğitimi algılarının çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmesi adlı çalışma yapılmıştır. Bu araştırma, meslek liselerinde eğitim alan öğrencilerin uygulama eğitimi algılarını çeşitli demografik değişkenler açısından tespit etmeye yönelik bir çalışma olması amaçlanmıştır. Öğrencilerin uygulama eğitiminde eğitim düzeyleri arasında tatmin, işletme ile ilişkiler, sektöre bağlılık ve işletme koşulları faktörlerinde anlamlı fark olduğu görülmektedir. Öğrencilere işletmelerin sunduğu sosyal imkânlardan, çalışma sürelerinden memnun oldukları söylenebilir. Ayrıca elde edilen verilerden öğrencilerin orta düzeyde işletmelerde sorun yaşadıkları sonucuna varılmıştır.

Karataş (2017); Uygulama eğitimi yapmakta olan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin problemlerine ilişkin bir araştırma yapılmıştır. Sorunlar; işyeri kaynaklı sorunlar, sosyal sorunlar, okul kaynaklı sorunlar ve yasa kaynaklı sorunlar olmak üzere dört boyutta değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin sorun olarak gördüğü alanlar, yasalardan kaynaklı sorunlar ve sosyal kaynaklı sorunlar olarak ortaya çıkmıştır. Katılımcılar yasa kaynaklı sorunlar içinde; uygulama eğitimi sigortasının emeklilikte dikkate alınmamasını, yıl sonu uygulama sınavını, uygulama eğitimi ücretinin azlığını ve çalışma süresinin uzunluğu sorun olarak görmüşlerdir. Sosyal sorun olarak katılımcıların kendilerine ve ailelerine vakit ayıramaması öne çıkmıştır. Okuldan kaynaklanan sorunlar için kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı herhangi bir fark olmadığı yasalardan kaynaklı sorunlar işyerinden kaynaklanan sorunlar ile sosyal kaynaklı sorunlar için ise anlamlı farklılık bulunmuştur.

3.3.Araştırmanın Bulguları

3.3.1. Veri Hazırlama

Araştırmaya ait bulguların incelenmesinden önce veri dosyasının hazırlanması için kayıp veri, homojenlik, uç değer ve güvenilirlik test edilmiştir.

Kayıp Veri: Kayıp veri analizi ile her bir ankette yanıtlanmayan soruların toplam sorulara oranının %15 ve yukarısı olup olmadığı incelenmiş fakat böyle bir anket bulunmadığı için kayıp veriye atama işlemi yapılmamıştır.

Homojenlik: Homojenlik testi sonucuna bakıldığında sig. değerinin 0.05'ten büyük olduğundan dolayı verilerin homojen olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Uç Değer: “Z” ve “T” puanları +3 ve -3 aralığı haricinde ankete rastlanılmamıştır. Toplamda 134 anket'lik veri analize dâhil edilmiştir.

Güvenilirlik: Güvenilirlik analizi, veri toplama amacına hizmet etmek üzere oluşturulan anketin tutarlı olup olmadığını kontrol etmek için kullanılmaktadır. Yani anketi yanıtlayanlara yöneltilen ifadeler ile anketi yanıtlayanların vermiş oldukları yanıtların aynı konuyu ölçüp ölçmediği test edilmektedir. Bu çalışmada yararlanılan anket formundaki sorular hazır bir ölçekten alınmıştır.

Güvenilirlik katsayısı 0 ve 1 aralığında değer almaktadır. Bu değer 0'a yaklaştıkça güvenilirlik azalırken 1'e yaklaştıkça güvenilirlik artmaktadır. Alfa (α) katsayısına göre ölçeklerin güvenilirlik seviyeleri şu şekilde değerlendirilmektedir: (Kalaycı, 2008: 405).

Tablo 2 : Güvenilirlik Tablosu

Güvenilirlik Değerleri	
$0,00 \leq \alpha < 0,40$	Güvenilir
$0,40 \leq \alpha < 0,60$	Düşük Oranda Güvenilir
$0,60 \leq \alpha < 0,80$	Oldukça Güvenilir
$0,80 \leq \alpha < 1,00$	Yüksek Derecede Güvenilir

Güvenirlilik Analizi sonucuna göre, 32 sorunun Cronbach Alphası katsayısı 0,762 bulunmuş ve bu değerde çalışmanın oldukça güvenilir olduğu ortaya koymuştur.

Cronbach's Alpha	N of Items
,762	32

Tablo 3: Güvenirlilik Analizi

Normal Dağılıma Uygunluk Testi

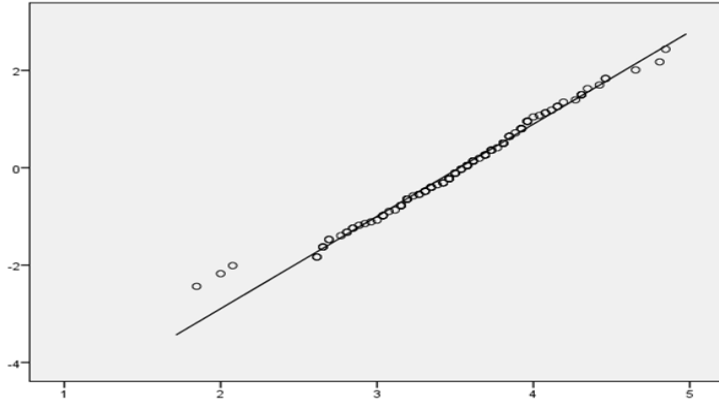
Normal dağılıma uygunluk testi Kolmogorov-Smirnov testi ile yapılmaktadır. Veri setinin normallik testleri Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro Wilk testlerine bakılarak yorumlanmaktadır. Veri sayısı 29'dan az olduğu zaman Shapiro Wilks, fazla olduğu zaman ise Kolmogorov-Smirnov (Lilliefors) testi kullanılması gerekmektedir (Kalaycı, 2008: 13).

Çalışmanın Normallik test sonuçları Tablo 4'de gösterilmiştir;

Tablo 4: Kolmogorov-Smirnov Test Sonuçları

Normallik Testleri						
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	Df	Sig.
Ölçek	,063	134	,200*	,986	134	,190
*. Bu gerçek öneme sahip bir alt sınırdır.						
a. Lilliefors önemli düzeltme						

Yapılan anket verilerinin normal dağılım değeri $p=0,200$ olup bu değer $p>0,05$ anlamlılık değerinden büyük olduğu için dağılım normal olduğu söylenebilir.

Şekil 1: Normal Q-Q Plot Of Ölçeği

Normal Q-Q Plot Of Ölçeğine bakıldığında verilerin doğru üzerine ve çok yakınına dağıldığı için normal dağıldığını söyleyebiliriz.

Tablo 5: Tanımlayıcı İstatistikler Tablosu

Tanımlayıcı Veriler				
		İstatistik	İstatistiksel	
Ölçek	Aritmetik Ortalama		3,5267	,04558
	95% Ortalama Güven Aralığı	Alt Sınır	3,4365	
		Üst Sınır	3,6168	
	5% Düzeltilmiş Ortalama		3,5341	
	Ortanca Değer		3,5577	
	Varyans		,278	
	Standart Sapma		,52757	
	Minimum		1,85	
	Maksimum		4,85	
	Seri		3,00	
	Seriler Arası Aralık		,65	
	Çarpıklık		-,331	,209
	Basıklık		,706	,416

Tablo 5’de bağımlı değişken ölçek dizinine göre tanımlayıcı istatistikler görülmektedir. Bu tabloya göre verilerin aritmetik ortalaması 3,5267, %95 güven dağılımının alt ve üst limitlerin yani güven aralığının 3,4365 ile 3,6168 arasında olduğu, standart sapmasının ise ,52757 olduğu görülmektedir.

Tahmini yapılan, büyüklüğün arasında kalacağı alanın hesaplanmasına güven aralığı denilmektedir. Güven aralığı tarif edilirken genelde %95 değeri kullanılmakta ve bu değer elde ettiğimiz sonuçları söylerken ne kadar emin olduğumuzu gösterir. Bir başka ifadeyle %95 emin olabildiğimiz durumda %5 hatalı da olabileceğimizi göstermektedir (Glantz, 2012: 306).

Serinin ortanca (medyan) değeri 3,5577'dir ve seriyi iki eşit parçaya bölmektedir. Serinin maksimum değerinin 4,85 ve minimum değerinin 1,85 olduğu da tablo 5'de raporlanmıştır.

İstatistiki dağılımlarda en çok tercih edilen dağılım normal dağılımdır. Normal dağılımın ana kütle μ , standart sapması s 'dir (Gürsakal, 2013: 2).

Tablodaki bir diğer önemli tanımlayıcı istatistik çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) ölçüleridir. Bu değerler verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirtmektedir. Normal dağılımda mod ve medyan, aritmetik ortalama birbirine eşit, çarpıklık katsayısı (skewness) 0'a eşit olmaktadır. Çarpıklık arttıkça aritmetik ortalama ve mod birbirinden uzaklaşacaktır. Eğer, medyan ortalamadan küçükse, birim değerlerin dağılımı sağa (pozitif) çarpık olur. Eğer medyan ortalamadan büyükse gözlemlerin dağılımı sola (negatif) çarpık olduğu söylenebilir. Basıklık ve çarpıklık değerlerinin +2 ve -2 değerleri arasında olduğunda dağılımın normal dağılım gösterdiğini kabul etmektedirler (Semiz, 2007: 62).

Tablo 5'de yer alan çarpıklık katsayısı -,331'dir. Çarpıklık katsayısı kendi standart hatasına bölünmekte ve bu değer Z tablosu değeri ile karşılaştırılıp, dağılımın normal dağılım gösterip göstermediğine karar verilmektedir. Tablodaki çarpıklık katsayısı -,331 ve standart hatası 0,209 olduğundan dolayı bu değer in standart hali $-0,331/0,209 = -1,583$ olarak hesaplanmaktadır.

%5 anlamlılık seviyesinde Z tablo değeri -1,96 +1,96 arasında olması beklenmektedir (Liu ve Marchewka: 2005).

-1,583 değeri +1,96 ve -1,96 arasında olduğuna göre %5 anlamlılık seviyesinde ölçek verilerinin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Bu değer in negatif çıkması ise verilerin sola (negatif) çarpık olduğunu göstermektedir. Ayrıca veri setinin medianının aritmetik ortalamasından büyük olması da verilerin sola çarpık olduğunun bir başka göstergesidir.

Basıklık (Kurtosis) normal dağılımda eğrinin ne kadar basık veya dik olduğunu göstermektedir. Basıklık katsayısı negatif ise eğri normale göre daha basık, pozitif ise normale göre daha dik olduğunu söyleyebiliriz (Semiz, 2007: 63).

Tabloda basıklık katsayısı 0,706'dır. Standart hatası ise ,416'dır. Diklik katsayısı standart hataya bölüldüğünde $0,706 / 0,416 = 1,697$ değeri çıkmaktadır. Bu değer -1,96 ile +1,96 değerleri arasında kaldığı için eğrinin dik olduğu söylenebilir.

Çalışmada kullanılan veriler normal dağılım gösterdiğinden dolayı araştırmaya ilişkin olarak kurulan hipotezlerde normal dağılım yöntemleri kullanılacaktır.

3.3.2. Katılımcıların Demografik Bulguları

Araştırma kapsamında anket uygulanan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin yüzde dağılımları Tablo 5' de verilmektedir.

Tablo 6: Öğrencilerin Demografik Özellikleri (N:134)

Öğrencinin Cinsiyeti	Öğrenci Sayısı (N)	Yüzde (%)
Kadın	69	51,5
Erkek	65	48,5
İşletme Personel Sayısı	Öğrenci Sayısı (N)	Yüzde (%)
10'dan Az	82	61,2
10-50 Arası	25	18,7
50+	27	20,1
İşletme Türü	Öğrenci Sayısı (N)	Yüzde (%)
Muhasebe Bürosu	37	27,6
Firmanın Muhasebe Departmanı	32	23,9
Diğer	65	48,5

Araştırma kapsamında Burdur Merkez, Bucak ve Çavdır ilçelerinde bulunan Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde eğitim görmekte olup uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilere uygulanan anket formlarının tamamı geçerli sayılarak analize tabi tutulmuştur.

Araştırma kapsamında yöneltilen demografik sorulara verilen yanıtlara bakıldığında, araştırmaya katılanların %51,5'i kadın (69 kişi), %48,5'i erkek (65 kişi)'tir. Ankete katılan öğrencilerin cinsiyetleri arasında %3'lük bir fark olduğu görülmektedir.

İşletmelerde uygulama eğitimi yapılan kurumda çalışan personel sayısına bakıldığında %61,2'sinde çalışan sayısının 10'un altında olduğu, %18,7'sinde 10-50 arasında çalışan olduğu ve %20,1'inde ise 50 üstü çalışan olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan yanıtlayıcıların çoğunluğunun 10'un altında çalışanı bulunan işletmelerde, uygulama eğitimi yapmakta olduklarını göstermektedir.

Anket verilerine göre %27,6 (37 kişi) muhasebe bürosunda, %23,9 (32 kişi) firmanın muhasebe departmanında seçeneğini işaretlerken %48,5'lik (65 kişi) kısım ise diğer seçeneğini işaretlemiştir. Diğer seçeneğini işaretleyen 65 yanıtlayıcının 15'i bankalarda, 13'ü eczanelerde, 9'u özel işletmelerde, 8'i avukatlık bürolarında, 7'si sigorta acentelerinde, 4'ü belediyelerde, 3'ü Sosyal Güvenlik Kurumu'nda (SGK), 1'i Türkiye İş Kurumu'nda (İŞKUR), 1'i Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nda (SYDV), 1'i Pancar Kooperatifi'nde, 1'i adliyede, 1'i Ticaret ve Sanayi Odası'nda (TSO), 1'i Orman İşletme Müdürlüğü'nde uygulama eğitimi yapmaktadırlar.

Araştırmaya katılan öğrencilere yöneltilen sorulara ilişkin hipotezler analize tabi tutulmadan önce öğrencilere yöneltilen demografik sorularla likert tipi sorulardan bazıları çapraz analize tabi tutulmuştur.

Crosstabs (Çapraz Tablolar) analizi temel olarak, iki değişken arasındaki ilişkiyi analiz etmek için kullanılmaktadır.

Uygulama eğitimi yapılan işletme ile eğitim dışı işler yapma ilişkisinin incelendiği Crosstabs analizin sonuçları Tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 7: Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme İle Eğitim Dışı İşler Yapma İlişkinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları

Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme							Toplam
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
Muhasebe Bürosu	Öğrenci Sayısı (N)	10	5	8	3	11	37
	Yüzde (%)	27	13,5	21,6	8,1	29,7	100
Firmanın Muhasebe Departmanı	Öğrenci Sayısı (N)	3	7	8	9	5	32
	Yüzde (%)	9,4	21,9	25	28,1	15,6	100
Diğer	Öğrenci Sayısı (N)	14	9	11	12	19	65
	Yüzde (%)	21,5	13,8	16,9	18,5	29,2	100
Toplam	Öğrenci Sayısı (N)	27	21	27	24	35	134
	Yüzde (%)	20,1	15,7	20,1	17,9	26,1	100

(1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum)

Uygulama eğitimi yapılan işletme ile “Uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencileri eğitmekten çok eğitim dışı işlerini yaptırmak için kullanıyor” ifadesi birlikte değerlendirildiğinde muhasebe bürosunda uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %29,7’si (11 öğrenci) bu görüşe kesinlikle katıldıklarını, firmaların muhasebe departmanında uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %28,1’i (9 öğrenci) katılıyorum yanıtı verirken, diğer seçeneğini işaretleyen öğrencilerin ise %29,2’si (19 öğrenci) bu ifadeye kesinlikle katıldıkları yanıtını vermişlerdir. Diğer seçeneğinde bankalar, sigorta acenteleri, eczaneler, özel işletmeler, avukatlık büroları, belediyeler, adliye, Türkiye İş Kurumu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Ticaret ve Sanayi Odası, Sosyal Güvenlik Kurumu, Pancar Kooperatifi, Orman işletme Müdürlüğü gibi kurumlar bulunmaktadır. Genel toplama bakıldığında %26,1’inin (35 öğrenci) uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin eğitilmesinden çok eğitim dışı işlerin yaptırılması amacıyla kullanıldıklarını yanıtını vermişlerdir. İşletmeler öğrencileri ucuz iş gücü, gereksiz işlerde yararlanılacak ve fazladan çalıştırılabilecek personel olarak görmektedirler. Bu durumda öğrencilerin ileriye dönük çalışma isteklerini olumsuz etkilediği sonucuna tektaş ve diğerlerinin çalışmasından ulaşılmıştır (Tektaş vd., 2016: 314).

Bu tür sorunların çözümünde liseler ve uygulama yapılan işyerleri arasında işbirliğinin sağlanması, ders ve işyerindeki uygulamaları eş zamanlı yürütmekte olan öğretmenlerin öğrencilere rehber olmaları, uygulama derslerinin sürelerinin arttırılması,

öğreticiler tarafından işyerlerinde denetim yapılması ve uygulama yapılabilecek işyeri sayısının artırılması gerektiğini çalışmasında belirtmektedir (Seçer vd., 2010: 148).

Uygulama eğitiminden beklenen faydanın maksimum düzeyde olabilmesi için sektör-okul-öğrenci kaynaklarının sorgulanması, ortaya çıkan problemlerin tespit edilerek ilgili adımların atılması gerekmektedir. Bu aşamalarda denetim mekanizması, mevzuat değişikliği ve sektör ile iletişim konuları yeni bir bakış açısıyla yapılandırılmalıdır. Bu düzenlemelerin yapılmaması durumunda, öğrencilerin uygulama eğitim amacının farkında olmaması, uygulama eğitimi yapmaması ya da işyerinde yaşanan problemler nedeniyle uygulama eğitimini yarıda kesilmesi gibi olumsuz sonuçlar ortaya çıkmaktadır (Dolmacı ve Duran, 2017: 255). Bu tür sorunlar, öncelikli olarak öğrencilerin mesleklerine yönelik algılarını olumsuz etkileyebileceği gibi, aynı zamanda uygulama eğitiminden beklenen düzeyde çıktılarının elde edilmesini engelleyebilir.

Tablo 8 : Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme İle Gelişim Tablosundaki Bilgilerin Öğrenciye Aktarılma İlişkisinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları

Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme							Toplam
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
Muhasebe Bürosu	Öğrenci Sayısı (N)	3	4	5	15	10	37
	Yüzde (%)	8,1	10,8	13,5	40,5	27	100
Firmanın Muhasebe Departmanı	Öğrenci Sayısı (N)	4	4	5	13	6	32
	Yüzde (%)	12,5	12,5	15,6	40,6	18,8	100
Diğer	Öğrenci Sayısı (N)	6	17	6	16	20	65
	Yüzde (%)	9,2	26,2	9,2	24,6	30,8	100
Toplam	Öğrenci Sayısı (N)	13	25	16	44	36	134
	Yüzde (%)	9,7	18,7	11,9	32,8	26,9	100

(1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum)

Uygulama eğitimi yapılan işletme ile “Gelişim tablosunda yer alan konular, işyerindeki usta öğreticim tarafından uygulamalı olarak anlatılıyor” ifadesi birlikte değerlendirildiğinde muhasebe bürosunda uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %40,5’i (15 öğrenci) bu görüşe katıldıklarını, firmaların muhasebe departmanında uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %40,6’sı (13 öğrenci) katılıyorum yanıtı

verirken, diğer seçeneğini işaretleyen öğrencilerin ise %30,8'i (19 öğrenci) bu ifadeye kesinlikle katıldıkları yanıtını vermişlerdir. Genel toplama bakıldığında %32,8'inin (44 öğrenci) Gelişim tablosunda yer alan konuların işyerindeki usta öğretici tarafından uygulamalı olarak anlatıldığı yanıtını vermişlerdir.

Tablo 9: Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme İle İş Teklifi Alma İlişkinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları

Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme							Toplam
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
Muhasebe Bürosu	Öğrenci Sayısı (N)	11	6	5	5	10	37
	Yüzde (%)	29,7	16,2	13,5	13,5	27	100
Firmanın Muhasebe Departmanı	Öğrenci Sayısı (N)	7	7	3	9	6	32
	Yüzde (%)	21,9	21,9	9,4	28,1	18,1	100
Diğer	Öğrenci Sayısı (N)	21	16	8	7	13	65
	Yüzde (%)	32,3	24,6	12,3	10,8	20	100
Toplam	Öğrenci Sayısı (N)	39	29	16	21	29	134
	Yüzde (%)	29,1	21,6	11,9	15,7	21,6	100

(1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum)

Uygulama eğitimi yapılan işletme ile “Uygulama eğitimi yaptığım işletmeden mezun olduktan sonra çalışmak üzere iş teklifi aldım” ifadesi birlikte değerlendirildiğinde muhasebe bürolarında Uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %29,7'si (11 öğrenci) bu görüşe kesinlikle katılmadıklarını, işletmelerin muhasebe departmanında uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %28,1'i (9 öğrenci) katılıyorum yanıtını verirken, diğer seçeneğini işaretleyen yanıtlayıcıların ise %32,3'ü (21 öğrenci) bu ifadeye kesinlikle katılıyorum yanıtını vermişlerdir. Toplama bakıldığında ise %29,1'i (39 öğrenci) bu görüşe kesinlikle katılmadıkları görülmektedir. Mezun olduktan sonra aynı işletmede çalışmaları hususunda öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun işletmelerden herhangi bir teklif almadıkları anlaşılmaktadır.

Kırlıoğlu ve Gökgez (2011), çalışmalarında benzer şekilde öğrencilerin %46'sının uygulama eğitimi bittikten sonra da aynı işletmede çalışmak istedikleri ve bunların ancak %29'unun uygulama eğitimi yaptıkları kurumdan iş teklifi aldıkları tespit edilmiştir.

Bahadır ve Oğuz (2012), çalışmalarında ise öğrencilerin %75,11'inin aynı işyerinde tekrar uygulama eğitimi yapmak istedikleri ve %80,7'sine uygulama eğitiminin iş bulmaları konusunda yardımcı olduğu tespit edilmiştir. Bu durum uygulama eğitimi yapılan kurumlarla karşılaştırıldığında, kamu kurumunda uygulama eğitimi yapmakta olan toplam 88 öğrencinin 21'inin (%18,2), üniversite hastanesinde uygulama eğitimi yapmakta olan toplam 42 öğrencinin 9'unun (%21,4) ve özel sektörde uygulama eğitimi yapmakta olan 28 öğrencinin 12'sinin (%42,9) iş teklifi aldıkları tespit edilmiştir.

Odacı (2013), çalışmasında işletmelerin çoğunluğunun uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencileri eğitimi bittikten sonra işe almayı düşündükleri, bir kısmın işletmenin ise bu konuda kararsız olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 7'de diğer seçeneğinde verilen yanıtlardan, öğrencilerin bir kısmının devlet kurumlarında uygulama eğitimi yapmakta olduğu tespit edilmiştir. Devlet kurumları personel temin edeceği zaman Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) puanı ile alım yaptığından dolayı, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencileri doğrudan personel olarak alamamaktadır. Kamu sektöründe uygulama eğitimi yapmakta olan öğrenciler göz ardı edilirse yine büyük bir çoğunluğun, aynı işletmede uygulama eğitimi bittikten sonra çalışmaya devam etmesi çalışması yönünde teklif almadığı görülmektedir. Bu durum işletmelerin öğrencilerden istenen verimi alamadıklarını gösterdiği gibi personele ihtiyaçları olmadığını ya da başka nedenlerden kaynaklanan bir durum olduğunu ortaya koymaktadır.

Uygulama eğitimi, öğrencileri iş hayatına kazandırmak için bir köprü görevini görmelidir. Ancak görüldüğü üzere bu eğitim bittiğinde öğrencilerin büyük bir çoğunluğu iş sahibi olamamaktadır. Bu sorunu minimum seviyeye indirebilmek için öncelikle uygulama eğitimi yapılacak işletmeler arasında devlet kurumları son sıraya bırakılmalı, özel sektördeki işletmelerden de öğrencilere iş imkânı sunabilecek olanlar tercih edilmelidir.

Tablo 10: Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme İle Usta Öğreticinin Yaptığı Uygulamaları Değerlendirme İlişkisinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları

Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme							Toplam
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
Muhasebe Bürosu	Öğrenci Sayısı (N)	3	4	4	19	7	37
	Yüzde (%)	8,1	10,8	10,8	51,4	18,9	100
Firmanın Muhasebe Departmanı	Öğrenci Sayısı (N)	2	4	7	10	9	32
	Yüzde (%)	6,2	12,5	21,9	31,2	28,1	100
Diğer	Öğrenci Sayısı (N)	2	9	12	22	20	65
	Yüzde (%)	3,1	13,8	18,5	33,8	30,8	100
Toplam	Öğrenci Sayısı (N)	7	17	23	51	36	134
	Yüzde (%)	5,2	12,7	17,2	38,1	26,9	100

(1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum)

Uygulama eğitimi yapılan işletme ile “Beceri eğitim esnasında yaptığım uygulamalar, usta öğreticim tarafından tek tek değerlendirilir” ifadesi birlikte değerlendirildiğinde muhasebe bürosunda uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %51,4’ü (19 öğrenci) bu görüşe katıldıklarını, firmaların muhasebe departmanında uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %31,2’si (10 öğrenci) katılıyorum yanıtı verirken, diğer seçeneğini işaretleyen öğrencilerinde %33,8’i (22 öğrenci) bu ifadeye katıldıkları yanıtını vermişlerdir. Genel toplama bakıldığında %38,1’inin (51 öğrenci) Beceri eğitim esnasında yapılan uygulamaların usta öğretici tarafından tek tek değerlendirildiği yanıtını vermişlerdir.

Tablo 11: MTAL'sini Tercih Sebebi İle MTAL'sinden Mezun Olmanın İş Bulmada Fayda Sağlama İlişkisinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini Tercih Sebebi							Toplam
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
Çevrenin Tavsiyesi	Öğrenci Sayısı (N)	2	1	5	7	8	23
	Yüzde (%)	8,7	4,3	21,7	30,4	34,8	100
Kolay İş Bulma Avantajı	Öğrenci Sayısı (N)	5	6	10	16	24	61
	Yüzde (%)	8,2	9,8	16,4	26,2	39,3	100
YKS/Diploma Puanı	Öğrenci Sayısı (N)	6	3	12	13	11	45
	Yüzde (%)	13,3	6,7	26,7	28,9	24,4	100
Diğer	Öğrenci Sayısı (N)	1	1	0	3	0	5
	Yüzde (%)	20	20	0	60	0	100
Toplam	Öğrenci Sayısı (N)	14	11	27	39	43	134
	Yüzde (%)	10,4	8,2	20,1	29,1	32,1	100

(1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum)

Araştırmaya katılan yanıtlayıcıların Meslek lisesini tercih etme sebepleri ile “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olmam iş bulmamda bana fayda sağlar” ifadesi birlikte değerlendirildiğinde, çevrenin tavsiyesi yanıtını verenlerin %34,8’i (8 öğrenci) bu görüşe kesinlikle katıldıklarını, kolay iş bulma avantajı cevabını verenlerin de %39,3’ü (24 öğrenci) kesinlikle katıldıklarını, Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı (YKS)/Diploma puanı şikkını işaretleyenlerin %28,9’u (13 öğrenci) katıldıkları yanıtını verirken, diğer seçeneğini işaretleyen yanıtlayıcıların ise %60’ı (3 öğrenci) bu ifadeye katıldıkları yanıtını vermişlerdir. Toplama bakıldığında ise %32,1’i (43 öğrenci) kesinlikle katıldıkları görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nden mezun olmalarının kolay iş bulmaları açısından fayda sağlayacağını düşünmektedirler.

Dünyanın diğer ülkelerindeki istihdam artışlarının hizmet mesleklerinde olduğu gibi Türkiye’de aynı durumun olması beklenmektedir. Çalışma koşulları ve ücretler açısından üniversite diploması gerek görülmektedir. Üniversite diplomasından sonra en iyi alternatif ise meslek lisesi diplomasıdır (Ercan, 2011: 37).

Tablo 12: Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme İle Eğitim Birimi Oluşturulma İlişkisinin İncelendiği Çapraz Tablo Sonuçları

Uygulama Eğitimi Yapılan İşletme							Toplam
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
Muhasebe Bürosu	Öğrenci Sayısı (N)	5	15	7	7	3	37
	Yüzde (%)	13,5	40,5	18,9	18,9	8,1	100
Firmanın Muhasebe Departmanı	Öğrenci Sayısı (N)	6	9	5	11	1	32
	Yüzde (%)	18,8	28,1	15,6	34,4	3,1	100
Diğer	Öğrenci Sayısı (N)	17	16	15	9	8	65
	Yüzde (%)	26,2	24,6	23,1	13,8	12,3	100
Toplam	Öğrenci Sayısı (N)	28	40	27	27	12	134
	Yüzde (%)	20,9	29,9	20,1	20,1	9	100

(1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum)

Uygulama eğitimi yapılan işletme ile “Beceri eğitim yaptığım işletmede beceri eğitim uygulaması yapmakta olan öğrencilerin eğitimi için bir ‘**eğitim birimi**’ oluşturuldu” ifadesi birlikte değerlendirildiğinde muhasebe bürosunda uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %40,5’inin (15 öğrenci) bu görüşe katılmadıklarını, firmaların muhasebe departmanında uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %34,4’ünün (11 öğrenci) katılıyorum yanıtı verirken, diğer seçeneğini işaretleyen öğrencilerinde %26,2’sinin ise (17 öğrenci) bu ifadeye kesinlikle katılmadıkları yanıtını vermişlerdir. Genel toplama bakıldığında %29,9’unun (40 öğrenci) Beceri eğitim yapılan işletmede beceri eğitim uygulaması yapmakta olan öğrencilerin eğitimi için bir ‘**eğitim birimi**’ oluşturulmadı yanıtını vermişlerdir.

Mesleki ve teknik eğitim yönetmeliğinin 202. Maddesine göre; on ve üzeri öğrencinin uygulama eğitimi yaptığı işletmelerin eğitim birimi kurulması gerekmektedir. Bu birimin donatımı, teorik ve beceri eğitimine uygun olarak düzenlenmekte; meslek alanı, fizikî mekân ve eğitimin özelliği dikkate alınarak günün şartlarına göre yeterli ve gerekli araç- gereçle donatılmaktadır.

Tablo 13: İşletmede Çalışan Personel Sayısı İle İşletmenin Maaşları Ödeme Durumuna İlişkin Çapraz Tablo Sonuçları

Uygulama Eğitimi Yapılan İşletmede Çalışan Personel Sayısı							Toplam
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
10'dan Az	Öğrenci Sayısı (N)	10	4	11	30	27	82
	Yüzde (%)	12,2	4,9	13,4	36,6	32,9	100
10-50 Arası	Öğrenci Sayısı (N)	2	5	2	6	10	25
	Yüzde (%)	8	20	8	24	40	100
50+	Öğrenci Sayısı (N)	5	2	0	12	8	27
	Yüzde (%)	18,5	7,4	0	25	17,8	100
Toplam	Öğrenci Sayısı (N)	17	11	13	48	45	134
	Yüzde (%)	12,7	8,2	9,7	35,8	33,6	100

(1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum)

Uygulama eğitimi yapılan işletmede çalışan personel sayısı ile “İşletme, maaş olarak belirlenen tutarı ödüyor” ifadesi birlikte değerlendirildiğinde 10'dan az çalışanı olan işletmede uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %36,6'sının (30 öğrenci) bu görüşe katıldıklarını, 10-50 arası çalışanı olan işletmede uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin %40'ının (10 öğrenci) kesinlikle katıldıklarını, 50 üstü seçeneğini işaretleyen öğrencilerin ise, %25'i (12 öğrenci) bu ifadeye katıldıkları yanıtını vermişlerdir. Toplama bakıldığında ise %35,8'i (48 öğrenci) bu soruya katıldıkları görülmektedir. Uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin işletmeleri tarafından yönetmelikte belirlenen oran üzerinden maaş aldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

3308 sayılı mesleki eğitim kanununun 22. Maddesine göre; Uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilere, uygulama eğitimi devam ettiği sürece yürürlükte olan asgari ücretin net tutarından Asgari Geçim İndirimi (AGİ) düşüldükten sonraki tutarın %30 undan az olmamak üzere ücret ödenir. (2019 yılı için $2.020,90 - 191,90$ (AGİ) = $1.829 * \%30 = 548,70$) Öğrenciye ödenecek ücret, her türlü vergiden muaftır. Uygulama eğitimi yapılacak işletme bulunamaması sebebiyle uygulama eğitimini okulda yapmakta olan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin yaptıkları uygulama eğitimi bu fıkra hükmü kapsamı dışındadır

Mesleki eğitim kanununun 18.maddesine göre; 10 ve üzeri personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının minimum %5, maksimum %10'u kadar öğrenci çalıştırmak mecburiyetindedirler. 10'dan az işçi çalıştıran işletmeler için

öğrenci çalıştırıp çalıştırmamak isteğe bağlıdır. 10 ve üzeri personel çalıştıran ve Bakanlıkça işletmelerde uygulama eğitimi kapsamına alınan, fakat uygulama eğitimine öğrenci almayan işletmeler, uygulama eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresince asgari ücretin net tutarının 1/3'ü oranında; 20 ve üzeri personel çalıştırılması durumunda ise 2/3'ü oranında saymanlık hesabına para yatırmakla yükümlüdürler.

Uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin aldıkları ücretlerin devlet desteği, işverenin çalıştırdığı işçi sayısına göre değişiklik göstermektedir. Bunlar şu şekilde belirtilmektedir:

İşletmede çalışan sayısı 20 kişiden fazla ise, ödenmesi gereken, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin, maaşının bir kısmını yani 3'te 1'ini devlet işletmeye ödeyerek destek olmaktadır. Yani durum göz önüne alındığında bu tutarın 365,80 TL'sini işveren cebinden ödemiş olacaktır.

İşletmede çalışan sayısı 20 kişiden az ise, ödenmesi gereken, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin, maaşının bu sefer de 3'te 2'sini devlet işverene geri vermektedir. Bu tutarda hesaplamalar sonucu 182,90 TL'sini işveren karşılarken gerisini devlet karşılamaktadır.

Sayısal olarak hesaplama;

$$2.020,90 - 191,90 (AGİ) = 1.829 * \%30 = 548,70$$

İşletmede çalışan sayısı 20 kişiden fazla ise;

$$548,70 * 1 / 3 = 182,90 \text{ (Devlet Katkısı)}$$

$$548,70 - 182,90 = 365,80 \text{ (İşverenin Ödeyeceği)}$$

İşletmede çalışan sayısı 20 kişiden az ise;

$$548,70 * 2/3 = 365,80 \text{ (Devlet Katkısı)}$$

$$548,70 - 365,80 = 182,90 \text{ (İşverenin Ödeyeceği)}$$

İmzalanan asgari ücrette artış olması durumunda, bu artışlar aynen öğrencilerin ücretine yansıtılmaktadır. Devamsızlık yapan öğrencilerin ücretlerinden kesinti yapılması gerekmektedir

Hipotez Testlerine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında likert tipi sorularla demografik özelliklere ilişkin soruların çapraz tablo sonuçlarına ait bulgulardan sonra söz konusu sorulara ilişkin hipotez testlerinin yapılması gerekmektedir. Araştırmanın hipotezleri ise şu şekildedir:

H1: “İşletmede sürekli olarak aynı işi yapıyor olmak beni uygulama eğitiminden soğutuyor” ifadesi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2: “İşletmedeki usta öğreticim, programda yer alan bilgi ve becerileri aktarmada yeterlidir” ifadesi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H3: “Okuldan daha fazla işletmede bulunmam, okuldaki derslerden soğumama neden oluyor” ifadesi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H4: “Koordinatör öğretmenim uygulama eğitimi yaptığım işletmeye gelince benimle görüşüyor” ifadesi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H5: “Uygulama eğitiminde aldığım puanlar başarıyı tam olarak yansıtıyor” ifadesi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H6: “Okuldaki meslek ders kitaplarının içeriği, iş hayatındaki uygulamaların yerine getirilebilmesi için yeterlidir” ifadesi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H7: “Uygulama eğitimi beni çalışma hayatına hazırlamak için yeterlidir” ifadesi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 14: İşletmede Sürekli Olarak Aynı İşleri Yapmaları İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi

Bağımsız Örneklem T Testi								
H1		Levene'nin Varyans Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği İçin Bağımsız Örneklem T Testi				
		F	Sig.	T	Df	Sig. (2-	Ortalamalar	
	Eşit Varyans Dağılımı	,102	,750	2,686	132	,008	Kadın	3,11
	Eşit Olmayan Varyans Dağılımı			2,687	131,78		Erkek	2,52

Tablo 14’de uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin sürekli aynı işi yapmanın uygulama eğitiminden soğuma durumunun incelenmesi sonucu elde edilen sonuçlar yer almaktadır. Katılımcıların yanıtları arasında ortaya çıkan farklılığın anlamlı olup olmadığını belirleyebilmek için Bağımsız Örneklem T-Testi kullanılmıştır. Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05’den büyük olduğu görülmektedir. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2- tailed) incelendiğinde $0,008 < 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda H1 hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla ortaya çıkan fark istatistiki olarak anlamlıdır. Kadınların sürekli aynı işleri yapma ortalamaları ($x = 3,11$), erkeklerin sürekli aynı işleri yapma ortalamaları ise ($x = 2,52$)’dir. “İşletmede sürekli olarak aynı işi yapıyor olmak beni uygulama eğitiminden soğutuyor” ifadesine, katılımcıların yanıtlarından, kadınların kararsızım eğiliminin daha baskın olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 15: Uygulama Eğitimindeki Usta Öğreticinin Bilgi Ve Becerileri Aktarmada Yeterlilik Düzeyi İle Cinsiyet Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi

Bağımsız Örneklem T Testi							
H2	Levene'nin Varyans Eşitliği		Ortalamaların Eşitliği İçin Bağımsız Örneklem T Testi				
	F	Sig.	T	Df	Sig. (2-tailed)	Ortalamalar	
Eşit Varyans Dağılımı	1,838	,178	-3,068	132	,003	Kadın	3,23
Eşit Olmayan Varyans Dağılımı			-3,077	131,87		Erkek	3,86

Tablo 15’de uygulama eğitimindeki usta öğreticinin bilgi ve becerileri aktarmada yeterlilik düzeyi sonuçları yer almaktadır. Katılımcıların yanıtları arasında ortaya çıkan farklılığın anlamlı olup olmadığını belirlemek için Bağımsız Örneklem T-Testi kullanılmıştır. Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05’den büyük olduğu görülmektedir. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2-tailed) incelendiğinde $0,003 < 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda H2 hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla ortaya çıkan fark istatistiki olarak anlamlıdır. Erkeklerin bu sorudaki ortalaması ($x = 3,86$), kadınların ortalamaları ise ($x = 3,23$)’dür. “İşletmedeki usta öğreticim, programda yer alan bilgi ve becerileri aktarmada yeterlidir” ifadesine, kadınların katılıyorum eğiliminin daha baskın olduğu ortaya çıkmaktadır.

Usta öğreticinin uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilere karşı sorumlulukları şu şekilde sıralanmaktadır;

- ❖ İşletmelerde yapılacak olan uygulama eğitiminin değerlendirilmesi, planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması amacıyla işletme ve okul yetkililerince yapılacak olan toplantılara katılım sağlamak.
- ❖ Koordinatör öğretmenle beraber uygulama eğitimine ait planlar yapmak ve dönem başında yapılan planları işletme yetkililerine ve okul müdürünün onayına sunmak.
- ❖ Öğrencilerin devamsızlık durumlarını günü gününe çizelgeye işaretlemek suretiyle sonuçlarını işletmeye bildirmek.
- ❖ Öğrencilerin başarı durumlarını işletmeye bildirmek.
- ❖ Eğitim hizmetlerini mevzuatına göre yürütmek, bu konuda işletme ve okulun

yapacağı hizmet içi eğitim programlarına katılmak.

Usta öğretici öğrencilere bu konularda öğrencilere yardımcı olmaktadır.

Tablo 16: Öğrencilerin Okuldaki Derslere Olan İlginin Azalması İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi

Bağımsız Örneklem T Testi								
H3		Levene'nin Varyans		Ortalamaların Eşitliği İçin Bağımsız Örneklem T Testi				
		F	Sig.	T	Df	Sig. (2-	Ortalamalar	
	Eşit Varyans Dağılımı	0,33	0,856	,793	132	,429	Kadın	3,231
	Eşit Olmayan Varyans Dağılımı			,793	131,387		Erkek	3,015

Tablo 16'da öğrencilerin okuldaki derslerden soğumalarının sonuçları yer almaktadır. Katılımcıların yanıtları arasında ortaya çıkan farklılığın anlamlı olup olmadığını belirlemek için Bağımsız Örneklem T-Testi kullanılmıştır. Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05'den büyük olduğu görülmektedir. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2- tailed) incelendiğinde $0,429 > 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olmadığı kabul edilmektedir. Bu durumda H3 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 17: Koordinatör Öğretmenin Öğrenciyle Görüşme Düzeyleri İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi

Bağımsız Örneklem T Testi								
H4		Levene'nin Varyans Eşitliği		Ortalamaların Eşitliği İçin Bağımsız Örneklem T Testi				
		F	Sig.	T	Df	Sig. (2-	Ortalamalar	
	Eşit Varyans Dağılımı	2,939	,089	-2,009	132	,045	Kadın	3,73
	Eşit Olmayan Varyans Dağılımı			-2,019	130,43		Erkek	4,16

Tablo 17'de uygulama eğitimindeki usta öğreticinin bilgi ve becerileri aktarmada yeterlilik düzeyi sonuçları yer almaktadır. Katılımcıların yanıtları arasında ortaya çıkan farklılığın anlamlı olup olmadığını belirlemek için Bağımsız Örneklem

T-Testi kullanılmıştır. Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05’den büyük olduğu görülmektedir. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2-tailed) incelendiğinde $0,045 < 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda H4 hipotezi kabul edilmektedir. Dolayısıyla ortaya çıkan fark istatistiki olarak anlamlıdır. Erkeklerin koordinatör öğretmenin öğrenciyle görüşme düzeylerinin ortalamaları ($x = 4,16$), kadınların koordinatör öğretmenin öğrenciyle görüşme düzeylerinin ortalamaları ise ($x = 3,73$)’tür. “Koordinatör öğretmenim uygulama eğitimi yaptığım işletmeye gelince benimle görüşüyor” ifadesine, katılımcıların yanıtlarından ortaya çıkan ortalamalarda, erkeklerin katılıyorum eğiliminin daha baskın olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 18: Öğrencilerin Uygulama Eğitiminde Aldıkları Puanların Başarılarını Yansıtması İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi

Bağımsız Örneklem T Testi								
H5		Levene'nin Varyans		Ortalamaların Eşitliği İçin Bağımsız Örneklem T Testi				
		F	Sig.	T	Df	Sig. (2-	Ortalamalar	
	Eşit Varyans Dağılımı	,285	,594	-1,979	132	,050	Kadın	3,68
	Eşit Olmayan Varyans Dağılımı			-1,980	131,69		Erkek	4,10

Tablo 18’de öğrencilerin uygulama eğitiminde aldıkları puanların başarılarını yansıtma durumunun sonuçları yer almaktadır. Katılımcıların yanıtları arasında ortaya çıkan farklılığın anlamlı olup olmadığını belirlemek için Bağımsız Örneklem T-Testi kullanılmıştır. Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05’den büyük olduğu görülmektedir. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2-tailed) incelendiğinde $0,050 \leq 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda H5 hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla ortaya çıkan fark istatistiki olarak anlamlıdır. Erkeklerin uygulama eğitiminde aldıkları puanların başarıyı yansıtmasının ortalamaları ($x = 4,10$), kadınların uygulama eğitiminde aldıkları puanların başarıyı yansıtmasının ortalamaları ise ($x = 3,68$)’dir. “Uygulama eğitiminde aldığım puanlar başarıyı tam olarak yansıtıyor” ifadesine, katılımcıların yanıtlarından ortaya çıkan ortalamalarda, erkeklerin katılıyorum eğiliminin daha baskın olduğu ortaya çıkmaktadır.

27003 Sayılı Yönetmeliğin 38. maddesine göre; Öğrenciye ilk dönem verilen not, 1. dönem notu olarak karnesine işlenmektedir. Ancak 2. dönemde öğrencinin notu belirlenirken farklı bir yöntem izlenmektedir. Öğrencinin uygulama sınavından almış olduğu puanın %80'i ile iş dosyasına verilen puanın % 20'si toplanarak elde edilen puanın 5'lik not sistemindeki karşılığı öğrencinin uygulama sınavı notu olarak belirlenmektedir.

Yıl sonu notu, 1. ve 2. dönem işyeri tarafından verilen notların aritmetik ortalamasının alınmasıyla elde edilen not ile öğrencinin uygulama sınav notunun aritmetik ortalamasından oluşmaktadır.

Birden fazla uygulamalı dersin eğitimi işletmede yapılmasa durumunda haftalık ders çizelgesine göre bu dersler için, ayrı dönem ve yılsonu notu verilmektedir. Uygulama eğitimi görmekte olan öğrencilerden yılsonu uygulama sınavı sonunda başarısız olan öğrencilere, "Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği" hükümleri uygulanmaktadır. İşletmelerde uygulama eğitimi görmekte olan öğrencilerden devamsızlık nedeniyle başarısız sayılanlar, yılsonu beceri sınavına alınmamaktadırlar. Beceri eğitim uygulamasını okulda tamamlayan öğrencilere yılsonu beceri sınavı yapılmamaktadır.

Tablo 19: Ders Kitaplarının Uygulama İle Uyuşması İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi

Bağımsız Örneklem T Testi								
H6		Levene'nin Varyans		Ortalamaların Eşitliği İçin Bağımsız Örneklem T Testi				
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-	Ortalamalar	
	Eşit Varyans Dağılımı	0,84	0,773	1,056	132	,292	Kadın	2,985
	Eşit Olmayan Varyans Dağılımı			1,057	131,990		Erkek	3,230

Tablo 19'da okuldaki ders kitaplarının uygulama ile uymadığının sonuçları yer almaktadır. Katılımcıların yanıtları arasında ortaya çıkan farklılığın anlamlı olup olmadığını belirlemek için Bağımsız Örneklem T-Testi kullanılmıştır. Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05'den büyük olduğu görülmüştür. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2- tailed) incelendiğinde $0,292 > 0,05$

olduğu için farklılığın anlamlı olmadığı kabul edilmektedir. Bu durumda H6 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 20: Uygulama Eğitiminin Çalışma Hayatına Hazırlaması İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığı Belirleyebilmek İçin Yapılan T-Testi

Bağımsız Örneklem T Testi								
H7		Levene'nin Varyans		Ortalamaların Eşitliği İçin Bağımsız Örneklem T Testi				
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-	Ortalamalar	
	Eşit Varyans Dağılımı	3,917	,050	-2,530	132	0,12	Kadın	3,14
	Eşit Olmayan Varyans Dağılımı			-2,542	130,68		Erkek	3,73

Tablo 20’de uygulama eğitiminin öğrencileri çalışma hayatına hazırlamanın sonuçları yer almaktadır. Katılımcıların yanıtları arasında ortaya çıkan farklılığın anlamlı olup olmadığını belirlemek için Bağımsız Örneklem T-Testi kullanılmıştır. Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların $0,05 \geq 0,05$ olduğu görülmektedir. Bundan dolayı eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2- tailed) incelendiğinde $0,012 < 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda H7 hipotezi kabul edilmiştir.

Dolayısıyla ortaya çıkan fark istatistiki olarak anlamlıdır. Erkeklerin uygulama eğitiminin çalışma hayatına hazırlamasının ortalamaları ($x = 3,73$), kadınların uygulama eğitiminin çalışma hayatına hazırlamasının ortalamaları ise ($x = 3,14$).’tür. “Uygulama eğitimi beni çalışma hayatına hazırlamak için yeterlidir” ifadesine, katılımcıların yanıtlarından ortaya çıkan ortalamalarda, erkeklerin katılıyorum eğiliminin daha baskın olduğu ortaya çıkmaktadır.

Mesleki ve Teknik liselerinin amacı, ilgili mesleki alanda ara eleman yetiştirme ve çalışma hayatına kazandırılmasıdır. Muhasebe eğitimi alan birey, muhasebe eğitimi veren kurumdan mezun olduktan sonra ya üniversiteyi tercih ederek akademik anlamda meslek edinmeyi ya da direkt olarak çalışma hayatına atılarak kendine bir gelecek inşa etme düşüncesindedir. Liseden mezun olduktan sonra direkt olarak iş hayatına atılmak isteyen bireyden, piyasa koşullarına uygun verimlilikte çalışması, işyeri faaliyetleri ile çabuk senkronize olması istenmektedir. Muhasebe eğitimi aldığı kurumda öğrenci,

öğretmen ilişkilerinden doğan aksaklıklar, uygun bir işyerinde uygulama eğitimi yapamaması gibi aksaklıklar bireyin mezuniyet sonunda kendi mesleki bilgi ve tecrübesine güvenerek iş hayatına atılması bir takım zorlukları da arkasından getirmektedir.

Tablo 21: Hipotez Kabul/Red Tablosu

HİPOTEZ	KABUL	RED
H1	KABUL	-
H2	KABUL	-
H3	-	RED
H4	KABUL	-
H5	KABUL	-
H6	-	RED
H7	KABUL	-

Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05'den büyük olduğu görülmektedir. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2- tailed) incelendiğinde $0,008 < 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05'den büyük olduğu görülmektedir. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2- tailed) incelendiğinde $0,003 < 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda H2 hipotezi kabul edilmiştir.

Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05'den büyük olduğu görülmektedir. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2- tailed) incelendiğinde $0,429 > 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olmadığı kabul edilmektedir. Bu durumda H3 hipotezi reddedilmiştir.

Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05'den büyük olduğu görülmektedir. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2- tailed) incelendiğinde $0,045 < 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda H4 hipotezi kabul edilmektedir.

Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05'den büyük olduğu görölmektedir. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2- tailed) incelendiğinde $0,050 \leq 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda H5 hipotezi kabul edilmiştir.

Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların 0,05'den büyük olduğu görölmüştür. Bu yüzden eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2- tailed) incelendiğinde $0,292 > 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olmadığı kabul edilmektedir. Bu durumda H6 hipotezi reddedilmiştir.

Analizde varyans değerlerine bakıldığında varyansların $0,05 \geq 0,05$ olduğu görölmektedir. Bundan dolayı eşit varyans dağılımı seçeneğine göre Sig. (2- tailed) incelendiğinde $0,012 < 0,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda H7 hipotezi kabul edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Anket sonuçları dikkate alındığında uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin alanları dışında işlerde çalıştırıldıkları, yetkililerin öğrencilere özel işlerini yaptırarak görülmektedir. Bu problemler koordinatör öğretmenlerin sıkı denetimleriyle tespit edilip, okul iş dünyası diyalogu kullanılarak çözülmesi gerekmektedir. Bunun gibi problemlerin yaşandığı işletmeler 3308 sayılı kanuna dayanılarak yaptırımlar için hukuk yoluna gidilmelidir. Eğer çözülmezse uygulama eğitiminin daha sağlıklı yürütüleceği bir işletme tercih edilmelidir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerini amaçları dışındaki sebeplerle seçtikleri görülmektedir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerine gelen öğrencilerin eğitim süreçleri boyunca istekli ve motivasyonlarının yüksek olması için öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin amaçlarını iyi bilmeleri ve bu amaçla bu okulları tercih etmeleri gerekmektedir. Bunun içinde MEB tarafından İlköğretim öğrencilerine Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde verilen eğitimin, uygulama eğitiminin ve okul bitiminde elde edeceği avantajların ve dezavantajların anlatıldığı kapsamlı bir mesleki rehberlik yapılmalıdır.

Öğrencilerin farklı şekillerde uygulama eğitim yerleri buldukları görülmektedir. Örneğin; kendileri veya yakınları aracılığıyla, oysaki en ideali uygulama eğitim yerinin okul aracılığıyla bulunmasıdır. Bu sebeple öğrencilerin kolay ve uygun uygulama eğitim yeri bulabilmeleri için Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde uygulama eğitim yeri bulma kulüpleri oluşturulmalı ve bu kulübün iş dünyası ile sıkı bir irtibatı olmalıdır. Başarılı bir uygulama eğitimi öğrencilerin alanlarına uygun uygulama eğitimi yapmalarına bağlı olduğundan, okulda kurulacak olan uygulama eğitim yeri bulma kulübü ile öğrencilerin uygulama eğitimi için alanlarına uygun işyerlerine yönlendirilmeleri sağlanabilir. Uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin uygun işyerlerini bulmaları için işyeri bulma kulübü yanında işyerlerinin uygulama eğitimi yapacak öğrenci çalıştırma zorunluluğunu öngören kanunların öne çıkarılması gerekmektedir. Böylece bir nebze olsun uygulama eğitim yeri bulma problemi çözülmüş olmaktadır.

Koordinatör öğretmenlerin bazı uygulama eğitim yerlerini sıkı denetlemedikleri görülmektedir. Kaliteli eğitim yönetiminin vazgeçilmez unsurlarından biri denetimdir. Bunun için kaliteli bir uygulama eğitimi, sıkı denetimin yapılmasına bağlıdır. Bu bağlamda koordinatör öğretmenler aktif görev alarak denetimleri yapması gerekmektedir. Koordinatör öğretmenlerin uygulama eğitim yerlerini denetlemesi konusunda okul idaresi tarafından tedbirler alınmalıdır. Bu denetimin yapılıp yapılmaması konusunda takibi muhakkak yapılmalıdır.

Bir kısım öğrenciye iş dosyası verilmediği görülmektedir. İş dosyası öğrencilere uygulama eğitimine başlarken verilmeli ve doldurulup doldurulmadığı sık sık kontrol edilmelidir. Uygulama eğitimi yapılmakta olan işletmelerde, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilere iş dosyası tutturmanın önemi konusunda bilgilendirme yapılmalı ve muhakkak suretle iş dosyasının tutturulması sağlanmalıdır.

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu gereğince uygulama eğitimi yapmakta olan öğrenciye ödenecek olan ücret, minimum net asgari ücretin %30'udur. Anket sonuçları dikkate alındığında işletmelerin bir kısmı öğrencilere gereken ücreti ödemediği tespit edilmiştir. Öğrencilere çalışmalar karşılığında gereken ücreti vermeyen işyerleri belirlenmeli ve bu ücretlerin ödenmesi için gereken uyarılar yapılmalıdır. Eğer işletmeler belirlenen tutarı ödememesi durumunda kanuni yaptırımlar uygulanmalıdır.

Uygulama eğitiminde öğrencilerin sorunlarının çözümü veya sorunların aza indirilmesi ancak koordinatör öğretmenin sıkı denetimi ile mümkündür. Anket sonuçlarına göre bazı koordinatör öğretmenlerin işletmeye gittiğinde öğrencilerle görüşmediği veyahut işletmeye hiç gitmediği görülmektedir. Uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin yerinde ve zamanında denetlenmeleri için uygulama eğitim yerlerinin okula olan uzaklığı hesaplanmak üzere koordinatör öğretmenlere ödeme yapılmaktadır. Okul müdürü koordinatör öğretmenler ile bu konu hakkında görüşmeli ve düzenli denetim sağlanmalıdır.

Teorik eğitim ile uygulama eğitimi arasındaki uyumun sağlanması için okul-iş dünyası işbirliğinin mutlaka kurulması gerekmektedir. Anket sonuçları dikkate alındığında ise okuldaki ders kitaplarının içeriği ile uygulama arasında bir bütünlüğün olmadığı görülmüştür. Bu bütünlüğün sağlanması için uygulama eğitim yerinin temsilcilerinden, okuldaki öğretmenlerden ve muhasebe alanındaki uzmanlardan oluşan

bir komisyon kurulmalıdır. Bu komisyon uygulama eğitimi ile teorik eğitim arasındaki bütünlüğü sağlayan bir müfredat oluşturmalıdır.

Uygulama eğitimi pratiğe yönelik bir eğitim olduğunu söyleyebiliriz. Bunun için Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki uygulamalı derslere yoğunluk verilmeli, okul içerisinde mesleki uygulama sınıfları kurulmalıdır. Okulda verilen teorik eğitimin iş dünyasındaki karşılığını bulması, yani öğrencilerin öğrendiklerini uygulayabilmesi için meslek kuruluşlarına gezilerin düzenlenmesi faydalı olacaktır.

Uygulama eğitiminin zamanından memnuniyetsizlik söz konusudur. Uygulama eğitiminin üç günün iş yerinde iki günün okulda gerçekleştirilmesi bir adaptasyon problemini doğurmaktadır. Ayrıca üç gününü işyerinde geçiren son sınıf öğrencileri okula geldiklerinde, uyum problemi yaşamakta ve okuldaki düzeni bozabilmektedirler. Bunun gibi problemlerin çözülmesi için, MEB iş dünyasının temsilcilerinin, okuldaki öğretmenlerin, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin ve uzman kişilerin de görüşleri alınmak sureti ile en uygun uygulama eğitim zamanını belirlemesi gerekmektedir.

Okuldaki meslek öğretmenlerinin piyasadaki işleyişle ilgili fazla bilgi sahibi olmadıkları, öğrencilere piyasadaki işleyişle ilgili bilgi veremedikleri ve öğrencilerde uygulama eğitimine gidince bocaladıkları söylenebilir. Sağlıklı bir eğitimin ve neticede sorunsuz bir uygulama eğitiminin sürdürülmesi için bu problemin çözülmesi gerekmektedir. MEB tarafından sıkı denetimlerle bu öğretmenler tespit edilip hizmet içi eğitimleri, piyasalardaki işleyiş ile ilgili kurslarla bu eksiklerin giderilmesi gerekmektedir.

Piyasanın ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde muhasebe eğitiminin yeniden ele alınması gerekmektedir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde yetişen öğrencilerin piyasada istenen vasıflı eleman olarak yetiştirilmesi bu kurumların misyonu olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbulut, H., – Pekkaya, M., – Aksakaloğlu, H., (2014), “Meslek Mensuplarının Bakış Açısıyla Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitimi: Bursa İli Üzerine Bir Uygulama”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (73-92).
- Al, A., (2014), “Adli Muhasebe ve Karar Alma Arasındaki İlişkilerin Finansal Kararlar Açısından Değerlendirilmesi”, Mali Çözüm Dergisi, (95-124).
- Alkan, C., - Doğan, H. - Sezgin, İ., (2001), “Mesleki ve Teknik Eğitim Esasları”, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Ataman, Ü., (2003), “Tekdüzen Hesap Planı Ve Mali Tablolar”, Beta Basım, İstanbul.
- Ataünal, S., ve Aydoğan, K., (2003), “Niçin Ve Nasıl Bir Öğretmen”, MEB Vakfı Yayınları, Ankara.
- Aydın, S., (2007), “Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Derecesinin Ölçülmesi Ve Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi”, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Aysan, M. A., (2006)“Türkiye’de Muhasebe Mesleğinin Gelişimi”, Mali Çözüm Dergisi, (266-268).
- Aytemir, M., (2013), “Ticaret Meslek Lisesinde Muhasebe Bürosu Uygulamasının Mesleki Başarıya Etkisi ve Gölbaşı Ticaret Meslek Lisesinde Bir Uygulama”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Bay, M. M., (2010), “Megep Kapsamında Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitimi Uygulamasında Karşılaşılan Aksaklıklar Ve Çözüm Önerileri: Ankara Örneği”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Bayazıtlı, E., (2000), “Türkiye’de Muhasebe Eğitimi - Gelecek Yüzyılda Muhasebe Eğitimi”, TÜRMOB Yayınları, Ankara.
- Büyükkaragöz, E., - Savaş, S., – Çivi, C., (1999), “Genel Öğretim Metodları Öğretimde Planlı Uygulama”, Beta Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.

- Çakır, N., (2017), “Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Türkiye Muhasebe Standartları İle Uyumlaştırılması Ve Bir Uygulama”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Çakır, S., (2014), “Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (Megep) Başarısının Değerlendirilmesi İstanbul İlindeki Ticaret Liselerinde Araştırma”, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Çelenk, H., ve Çamtosun, İ., (2009), “Ticaret Meslek Liselerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Kalitesi Ve Bu Eğitimin Meslek Yüksek Okullarındaki Muhasebe Eğitimine Etkilerine Yönelik Bir Uygulama”, Öneri Dergisi, C.8, S.32, (159-173).
- Çelik, S., (2012), Müsiad Mesleki Eğitim Çalıştayı, 18- 19 Şubat, İstanbul.
- Çukacı, Y. C., ve Elagöz, İ., (2006), “Muhasebe Derslerinde Kullanılan Öğretim Yöntemleri İle Öğrenme Stillерinin İlişkinin Ortaya Konulması Ve Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi’nde Bir Uygulama”, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve idari Bilimler Dergisi, C.21, S.1, (147-166).
- Demirel, Ö., (2007), “Öğretim İlke Ve Yöntemleri Öğretme Sanatı”, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Demirkan, Ş., (2001), “Muhasebe Eğitim Yöntemleri”, XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu. Antalya: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi, (51-65).
- Dolmacı, N., ve Duran, Y., (2017), “Ön Lisans Düzeyinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Zorunlu Staj Uygulamasına İlişkin Görüşleri, Sorunları Ve Çözüm Önerileri: Isparta Meslek Yüksekokulu Örneği”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.9 S.21, (254-267).
- Durak, G., (2009), “Üniversitelerde Verilen Muhasebe Eğitiminin Kırklareli Yöresinde Faaliyet Gösteren Küçük Ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Beklentilerini Karşılama Düzeyinin İncelenmesi”, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- Dursun, A., (2006), “Muhasebe Eğitiminde Kalite Arayışı”, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Ercan, H., (2011), “Türkiye’de Mesleki Görünüm”, ILO Yayınevi, Ankara.

- Erdur, G., (2007), “Öğretmen Nitelikleri ve Beklentilerimiz Okul Öncesi Eğitimi & Öğretmen Eğitimi”, VI. Antalya Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Antalya.
- Fidan, H., (2006),“Bilgi Çağında Yeni Muhasebeci Kimliği Ve Eğitimi”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Glantz, S. A., (2012), “Confidence Intervals, Primer Of Biostatistics”. McGraw-Hill Medical.
- Gürsakal, N., (2013), “Çıkarımsal İstatistik İstatistik 2”,Dora Yayıncılık, Bursa
- Güvemli, O., (2001), “XX. Yüzyılda Türkiye’de Muhasebe Eğitimi”, Avcıol Basın Yayın, İstanbul.
- Hatunoğlu, Z., (2006), “Muhasebe Eğitiminde Bilgi Teknolojisi Kullanımının Sunum Kalitesine Olan Etkilerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (190-200).
- Hesapçıoğlu, M., (2008), “Öğretim İlke Ve Yöntemleri Eğitim Programları Ve Öğretim”, Nobel Yayınları, Ankara.
- <http://hem.meb.k12.tr/> (Erişim tarihi: 17/01/2018)
- <http://mtegm.meb.gov.tr/www/projeler/icerik/2186> (Erişim tarihi:14/03/2018)
- <http://s1.doczz.biz.tr/store/data/000120354.pdf?key=06c0f9363fb82061609fe6d00f1e4a19&r=1&fn=120354.pdf&t=1526129896355&p=600> (Erişim Tarihi: 05/06/2018)
- http://statik.iskur.gov.tr/tr/proje_protokol/%C4%B0MEP%20Protokol6%20ocak2009.pdf (Erişim tarihi:15/03/2018)
- <http://www.megep.meb.gov.tr/?page=ogretimProgramlari>(Erişim Tarihi:24/12/2017)
- http://www.musiad.org.tr/F/Root/Pdf/Ara%C5%9Ft%C4%B1rma%20Raporlar%C4%B1/Ara%C5%9Ft%C4%B1rma%20Raporlar%C4%B1/Mesleki_Teknik_Egitim_Raporu.pdf (Erişim tarihi: 13/12/2017)
- <http://www.ua.gov.tr/programlar/erasmus-program%C4%B1/mesleki-e%C4%9Fitim-program%C4%B1> (Erişim tarihi: 06/01/2018)
- <https://www.onerymm.com.tr/2018-cirak-stajyer-ucretleri-devlet-katkisi> (Erişim tarihi: 10/09/2018)

- İşler, H., (2012), “Mesleki Ve Teknik Eğitimde Değişen Paradigmalar”, Mesleki Bilimler Dergisi, C.1 S.2, (119-131).
- İşman, A., (2011), “Uzaktan Eğitim”, Pegem Akademi, Ankara.
- Kalaycı, Ş., (2008), “SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri”, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Karaca, M., (2004), “Yüksek Okullarda Muhasebe Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Yolları”, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak.
- Karacan, S., ve Karacan, E., (2004), “Meslek Yüksekokullarında Yapılan Staj Uygulamalarına İlişkin Bir Araştırma: Kalite Ve Verimlilik İçin İş Yerleri- Myo İşbirliğinin Gereği”, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.8, (164-168).
- Karlıklı, M., (2016), “Ortaöğretim Kurumlarında Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğunun Değerlendirilmesi” Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Kaya, U., ve Daştan, A., (2004), “Türkiye’de Lisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Öğrenci-Öğretici Ve Uygulayıcılar Açısından Değerlendirilmesi”, XXIII. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu. Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, (201-216).
- Kızıl, A., (2003), “Olması Gereken Muhasebe Eğitimi ve Yeni Bir Yaklaşım”, XXII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu. Antalya: Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, (3-20).
- Kuzu, Y., ve Demirli, C., (2002), “Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler”, Milli Eğitim Dergisi, (155-156).
- Liu, C., - Marchewka, J.T., - Lu J., - Yu C.S., (2005), “Beyond Concern: A Privacy-Trustbehavioral İntention Model Of Electronic Commerce. Information & Management. Vol.42, (289- 304).
- Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Müdürlüğü, (2003).

- Orhan, M. S., ve Tazegül, A., (2012), “Muhasebe Öğretim Programının Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Meslek Yüksek Okullarında Bir Uygulama”, Mesleki Bilimler Dergisi, C.1 S.3, (48-66).
- Özcan, M., ve Boynak, F., (2008), “İşletmelerde Meslek Eğitimi Uygulamasına Yönelik Bir Değerlendirme”, Milli Eğitim Dergisi, S.178, (321-333).
- Sarıhan, Ş., (2010), “Mesleki Açık Öğretim Lisesindeki Öğrenci Hizmetlerinin Etkililiği Konusunda Öğrenci Görüşleri” Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Sayın, K. Ş., – Yeğinboy, Y. E., -Tüfekçi, F., (2005),“Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Öğretim Elemanlarının Bakış Açısıyla Muhasebe ve Finansman Eğitiminin Etkinliğinin Ölçülmesi ve Etkinliğin Artırılmasına Yönelik Çözüm Önerileri”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (89-96).
- Seçer, Z., - Çeliköz, N., - Kayılı, G., (2010), Okul Öncesi Öğretmenliği Okul Uygulamalarında Yaşanan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C.7 S.1, (128-152).
- Semiz, M., (2007), “İstatistik Laboratuvarı & SPSS-MP”, Dizgi Ofset Matbaacılık, Konya.
- Sezgin, S., İlhan F., (1994), “Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme”, Gazi Büro Kitabevi, Ankara.
- Soylu, S., (2014), “Mesleki Açık Öğretim Lisesi Muhasebe Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Sözbilir, N., (2000), “Türkiye’de Muhasebe Uygulamalarında Etiksel Boyutlar”, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayını, Afyon.
- Süer, H. M., (2007), “Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler Ve Karşılaşılan Sorunlar”, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Şencan, H., (2008), “Türkiye’de Mesleki Eğitim Sorunlar Öneriler”, MÜSİAD Araştırma Raporları: S.55, İstanbul.

- Şengel, S., (2010), “Sürekli Muhasebe Meslek Eğitiminin Önemi ve Bir Değerlendirme”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, S.47, (81-94).
- Şerbetçi, A., ve Yardımcıoğlu, M., (2017), “Muhasebe Dersinde Başarıyı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Örneği”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (41-62).
- T.C. Resmi Gazete, 11.04.2012 Tarih ve 28261 Sayılı “3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu”.
- T.C. Resmi Gazete, 20.09.2008 Tarih ve 27003 Sayılı “Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği”.
- Tektaş, N., - Yayla, A., - Sarıkaş, A., - Polat, Z., - Tektaş, M., - Ceviz, N. Ö., (2016), “Ön Lisans Öğrencilerinin Staj Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Marmara Üniversitesi Örneği”. Marmara Üniversitesi, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, C.5 S.1, (310-318).
- Tetik, N., ve Kınay F., (2007), “Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Okullarda, Muhasebe-Finans Eğitimine Verilen Önem İle Eğitimin Yeterliliği Konusunda Bir Araştırma”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, C.9, S.3, (1-18).
- Ünal, O., ve Doğanay, M., (2009), “Lisans Düzeyindeki Muhasebe Eğitiminin Etkinliği: Sayıştay Özelinde Ampirik Bir Çalışma”, Sayıştay Dergisi, (117-138).
- Üstün, G., ve Savaş, D., (2010), “İşletmelerde Yapılan Beceri Eğitiminin Amacına Ve Mesleki Eğitim Yönetmeliği Hükümlerine Göre Uygulanma Düzeyi Hakkında Kız Meslek Lisesi Öğrencilerinin Görüşleri”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, (1-16).
- Yörük, S., - Dikici, A., - Uysal, A., (2002), “Bilgi Toplumu Ve Türkiye’de Mesleki Eğitim”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.12 S.2, (299–312).
- Zaif, F., (2004), “Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar”, XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, (53-62).
- Zeytin, M., (2017), “Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan İşletme Bölümü Öğrencilerinin Başarılarını Etkileyen Faktörler Ve Öğretim Elemanından

Beklentileri Üzerine Bir Araştırma”, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,
C.5, S.54, (214-232).

EKLER

EK1: Etik Kurul Onay Belgesi

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Toplantı Tarihi: 05.06.2018 Salı

Toplantı No:2018/6

Karar No: GO 2018/85

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Gözde DİNCER'in sorumlu araştırmacı olduğu, *"Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe ve Finansman Dersi Alan Son Sınıf Öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Uygulamasında Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Bardur İli Örneği"* başlıklı proje önerisi araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

(İznil)
[Başkan Yeri]
Prof. Dr. Ahmet ÖZAY
(İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi)

(İznil)
Doç. Dr. Emrah ATAY
(Beden Eğitimi ve Spor YD Öğretim Üyesi)

Doç. Dr. Mustafa YILMAZ
(İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi)

(İznil)
Doç. Dr. Ramazan ADANIR
(Veteriner Fakültesi Öğretim Üyesi)

(İznil)
Doç. Dr. Özgür TAGAY
(Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi)

(İznil)
Dr. Öğr. Üyesi Altan YILMAZ
(Mühendislik Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi)

Dr. Öğr. Üyesi Canan DEMİR BARUTCU
(Sağlık Bil. Fak. Öğretim Üyesi)

Dr. Öğr. Üyesi Dilara AKÇORA YILDIZ
(Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi)

Dr. Öğr. Üyesi Gaye GÖKALP YILMAZ
(Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi)

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BAYEZZİ
(Sağlık Bil. Fak. Öğretim Üyesi)

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa POLAT
(Sağlık Bil. Fak. Öğretim Üyesi)

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Gürkan DİLER
(Veteriner Fakültesi Öğretim Üyesi)

EK2: Anket İzin Dilekçesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 22/05/2018-E.25639

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 83427534-302.08.01-E.25639
Konu : Gözde DİNÇER Hakkında.

22/05/2018

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 12/04/2018 tarihli, 19230 sayılı ve "Anket İzni (Gözde DİNÇER)" konulu yazı
b) 03/05/2018 tarihli, 8737667 sayılı ve "Araştırma İzni (Gözde DİNÇER)" konulu yazı

Enstitünüz Muhasebe ve Finansal Yönetim Ana Bilim Dalı Muhasebe ve Finansman Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Gözde DİNÇER'in Dr. Öğr.Üyesi Uğur ÇİÇEK danışmanlığında yürülmekteği "Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe ve Finansman Eğitimi Alan Sınıf Öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Eğitimi Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Burdur İli Örneği" konulu tez çalışması kapsamında uygulama yapma isteğinin uygun görülüp görülmediğine dair Burdur Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün görüşü ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Mehmet KARACA
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek:İlgi (b) yazı örneği (2 sayfa)

Evrakın Değerlendirme İşleri : <https://yds.nuhmetakif.edu.tr/en/Visas/Değerlendirme/SP4DD2M>

İntihal Yürütmesi / BURDUR
Telefon: +90 248 213 11 99 Faks: +90 248 213 11 91
e-Posta: cihb@nuhmetakif.edu.tr Elektronik Ad: <http://cihb.nuhmetakif.edu.tr> Kıp Adresi: cihb@nuh1.kip.tr

Aynı adımlar için İktisat: Selma KARATAŞ
Evrak Pk. Kodu: 0442

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
BURDUR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 39958266-605.01-E.8737667
Konu : Araştırma İzni (Göзде DİNÇER)

03/05/2018

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına)

İlgi a) 18/04/2018 tarihli ve 4191 sayılı yazımız,
b) 30/04/2018 tarihli ve 8592986 sayılı Valilik Oluru.

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Finansal Yönetim Anabilim Dalı Muhasebe ve Finansman Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Göзде DİNÇER'in Dr. Öğr. Üyesi Uğur ÇİÇEK Danışmanlığında yürüteceği "Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe ve Finansman Eğitimi Alan Son Sınıf Öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Eğitimi Uygulamasında Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Burdur İli Örneği" konulu tez çalışması kapsamında ilimizde Ticaret Meslek Lisesi Programı uygulayan Liselerde anket uygulaması isteği ile ilgili ilgi (a) yazınıza-istisaden sımsın ilgi (b) Valilik Onayı ekte gönderilmiştir.

Araştırmamın, Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2017/25 sayılı Genelgesi doğrultusunda yapılarak, araştırma sonucunda elde edilen verilerin CD ortamında Müdürlüğümüze gönderilmesi hususunda;

Gereğini rica ederim.

Hayri SANDIKÇI
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: Olur (1 Sayfa)

Bu onayın GÜTE sayılı Kurum gereğince
"E-İMZA" ile onaylanıp teslim olunur.

3.5.2018
Sema GÖZLER

Burdur Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Şekerciler Mh. Topraklık Cad. No: 6
15100 BURDUR

Ayranlı bilgi: N. BOZDEMİR VHKİ
Telefon : (0248) 233 11 19-37 92
Faks : (0248) 233 11 40

T.C.
BURDUR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 39958266-605.01-E.8592986
Konu : Araştırma İzni (Gözde DİNÇER)

30/04/2018

VALİLİK MAKAMINA

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Finansal Yönetim Anabilim Dalı Muhasebe ve Finansman Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Gözde DİNÇER'in Dr. Öğr. Üyesi Uğur ÇİÇEK Danışmanlığında yürüteceği "Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe ve Finansman Eğitimi Alan Son Sınıf Öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Eğitimi Uygulamasında Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Burdur İli Örneği" konulu tez çalışması kapsamında ilimizde Ticaret Meslek Lisesi Programı uygulayan Liselerde anket uygulama isteği ile ilgili Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 18.04.2018 tarihli ve E.4191 sayılı yazısı ve ekleri ilişikte sunulmuştur.

Anketin, Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2017/25 sayılı Genelgesi doğrultusunda eğitim öğretimi aksatılmayacak şekilde ilimizde Ticaret Meslek Lisesi Programı uygulayan liselerde uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde Olurlarınıza arz ederim.

Mahmut BAYRAM
İl Millî Eğitim Müdürü

O L U R
.../04/2018

Hayri SANDIKÇI
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: Yazı örneği ve eki (3 sayfa)

Burdur Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Sekreterlik Mh. Topraklık Cad. No:1
15100 BURDUR

Ayrıntılı Bilgi: N.BOZDEMİR VİTRİ
Telefon : (0348) 233 11 19-37 92
Faks : (0348) 233 13 43

İlçelere gönderilecek yazı ile kullanılacaktır. <https://mektepmuh.gov.tr> adresinde 5965-0977-3372-0080-09/0 kodu ile kayıt edilebilir.

Ek 3: Anket

Bu anket formu;

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapılan “**Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Uygulama Eğitimlerinin Değerlendirilmesi : Burdur İli Örneği**” adlı tez çalışmasının uygulama kısmı ile ilgilidir. Anketi oluşturan soruları cevaplamak, şüphesiz çok kıymetli zamanınızı alacaktır. Ancak ankete katılarak bilimsel bir çalışmaya katkı sağlamış olacaksınız. İlginiz için teşekkürlerimizi sunar, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Gözde DİNCER Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Finansal Yönetim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Dr. Öğr. Üyesi Uğur ÇİÇEK İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü Yüksek Lisans Tez Danışmanı

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

Uygulama Eğitimi Yaptığınız İşletmede Kaç Personel Çalışıyor? () 10 dan az
() 10-50 arası () 50+

Uygulama Eğitimi Yaptığınız İşletme Hangisi?

() Muhasebe Bürosu () Firmanın Muhasebe Departmanı

() Diğer.....

Aşağıda yer alan sorular Uygulama Eğitimi değerlendirilmeye yöneliktir. Lütfen aşağıda yazılı ifadelerle ne ölçüde katıldığınızı işaretleyiniz.		Kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	kararsızım	katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	İşletme ile ilgili uymam gereken kurallar, uygulama eğitimine başlarken ilgililer tarafından anlatıldı.					
2	İşletmede farklı farklı işler yaparak tüm alanlarda					

	bilgi sahibi olabiliyorum.					
3	İşletmeler, uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencileri eğitmekten çok eğitim dışı işlerinin yaptırmak için kullanıyor.					
4	İşletmede sürekli olarak aynı işi yapıyor olmak beni uygulama eğitiminden soğutuyor.					
5	Gelişim tablosunda (Dönem başında işletmeye verilen, uygulama eğitim sürecinde, öğrencilere öğretilmesi gereken konuların gösterildiği tablo) yer alan konular, işyerindeki usta öğreticim tarafından uygulamalı olarak anlatılıyor.					
6	Uygulama eğitim esnasında yaptığım uygulamalar, usta öğreticim tarafından tek tek değerlendirilir.					
7	İşletmedeki usta öğreticim, programda yer alan bilgi ve becerileri aktarmada yeterlidir.					
8	Uygulama eğitimi yaptığım işletmede uygulama eğitimi yapmakta olan öğrencilerin eğitimi için bir 'eğitim birimi' oluşturuldu.					
9	Uygulama eğitimi esnasında devamsızlık takibim işletme tarafından yapılmaktadır.					
10	Okulda aldığım mesleki eğitim, iş yerinde bana verilen görevleri yerine getirmemde yeterli oluyor.					
11	Koordinatör öğretmenim uygulama eğitimi yaptığım işyerinde karşılaştığım sorunların çözümünde bana yeteri kadar yardımcı oluyor.					
12	Okuldan daha fazla işletmede bulunmam, okuldaki derslerden soğumama neden oluyor.					
13	Muhasebe derslerini veren öğretmenlerim,					

	muhasabe bürolarında ve/veya muhasabe departmanlarında yapılan iş ve işlemler konusunda yeterince bilgi sahibidir.					
14	Okuldaki meslek ders kitaplarının içeriği, iş hayatındaki uygulamaların yerine getirilebilmesi için yeterlidir.					
15	Uygulama Eğitim planı (işletme tarafından, uygulama eğitim süresince hangi konuların hangi tarihte anlatılacağını gösteren plan) okul idaresi tarafından uygulama eğitimine başlarken işletmeye verildi.					
16	Okul idaresi tarafından hazırlanan iş dosyası (öğrencinin uygulama eğitimi süresince yaptığı faaliyetleri özetlediği, doldurduğu evraklardan örneklere yer verdiği dosya) dönem başında tarafıma verildi.					
17	Koordinatör öğretmenim tarafından, iş dosyamın nasıl doldurulacağı hakkında bilgilendirildim.					
18	Koordinatör öğretmenim iş dosyamı usulüne göre doldurup doldurmadığımı kontrol ediyor.					
19	Koordinatör öğretmenim uygulama eğitimi yaptığım işletmeye gelince benimle görüşüyor.					
20	Uygulama eğitiminden aldığım puanlar başarıyı tam olarak yansıtıyor.					
21	Uygulama eğitimi beni çalışma hayatına hazırlamak için yeterlidir.					
22	Uygulama eğitimi, okul bitireceğim yıl değil de okula başladığım yıl verilseydi, kendimi neye göre hazırlayacağımı bileceğimden daha faydalı					

	olurdu.					
23	Muhasebe bürolarında ve/veya Muhasebe departmanlarında, yapılan iş ve işlemleri zaten okulda da gördüğümüzden uygulama eğitimine gerek yoktu					
24	Uygulama eğitimi yaptığım işletmeden mezun olduktan sonra çalışmak üzere iş teklifi aldım.					
25	İşletme, maaş olarak asgari ücretin 1/3'ünü ödüyor.					
26	Ticaret meslek lisesinden mezun olmam iş bulmamda bana fayda sağlar.					

27. Uygulama eğitimi yaptığınız işletme, aşağıdakilerden hangisi tarafından bulundu?

- () Okulum tarafından () Kendim buldum () Ailem, Yakınlarım tarafından
() Diğer.....

28. Ticaret meslek lisesini tercih etme sebebiniz aşağıdakilerden hangisidir?

- () Çevremin Tavsiyesi () Kolay İş Bulma Avantajı () YKS/Diploma puanı
() Diğer.....

29. Ticaret meslek lisesine öğrenci kabulünde, temel kriter sizce ne olmalıdır?

- () Mesleki ilgi ve Mesleğe yatkınlık () LGS puanı () Diploma notu
() Diğer.....

30. Uygulama eğitiminde koordinatör öğretmeniniz sizi ne sıklıkla ziyaret ediyor?

- () Haftada bir () İki haftada bir () Üç haftada bir
() Diğer.....

31. Uygulama eğitiminde koordinatör öğretmeniniz sizi ne sıklıkla ziyaret etmeli ?

- () Haftada bir () İki haftada bir () Üç haftada bir
() Diğer.....

32. Uygulama eğitimi ile ilgili eklemek istediğiniz başka husus varsa lütfen belirtiniz.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı Soyadı : Gözde DİNCER

Doğum Yeri : Niğde / Bor

Medeni Hali : Bekar

Eğitim Durum :

Lisans Öğrenimi : Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksek Okulu /
Muhasebe ve Finansal Yönetim Bölümü (2012- 2016).

Yabancı Dil ve Seviyeleri : İngilizce Orta Düzey